Naša naloga: Probuja in napredek naroda! Naš namen: V edinosti in slogi do cilja!

NARODNI VESTNIK

NATIONAL HERALD.

Največji slovenski dvotednik v Zedinjenih državah. The Largest Semi-Weekly in the United States of America.

URADNO GLASILO SLOVENSKEGA KAT. PODP. DRUŠTVA SV. BARBARE, FOREST CITY, PA. — OFFICIAL ORGAN OF THE SLOVENIAN CATHOLIC BEN'T SOCIETY ST. BARBARA, FOREST CITY, PA.

No. 72. — Štev. 72. DULTH, MINN., TUESDAY, SEPTEMBER 8, 1914. — TOREK, 8. SEPTEMBRA 1914. Volume IV.—Letnik IV.

Wakefield, Mich. - 1

M. Pogorelc Box 306

ALLIED PRINTING TRADES UNION LABEL COUNCIL DULUTH, MINN.

Zavezniki so potisnili Nemce nazaj.

CESARSKA STRAŽA IN NJE POVELJNIK, NEMŠKI PRESTOLONASLEDNIK, SO BAJE VNIČENI V KRVAVI BITKI 25 MILJ SEVERNO OD PARIZA. — IZ AVSTRIJSKE VOJSKE DEZERTIRA VSAKI DAN VEČ VOJAKOV. — ZAVEZNIKI UPAJO NA KONČNO ZMAGO. ZAVEZNIKI BODO SKLENILI MIR SKUPNO. — NEMŠKA KRIŽARKA JE HUDO POŠKODOVALA ANGLEŽKO KRIŽARKO. — NEMCI PRIHAJAJO AVSTRIJCEM NA POMOČ. — VELIKE NEMŠKE ZGUBE. — TURČIJA IN BOLGARIJA OSTANETE NEUTRALNE. — RUMUNIJA BO STORILA ISTO KOT ITALIJA. — ČRNAGORA OKUPIRA DALMATINSKO OBREŽJE.

London, 7. septembra. — Med velikansko nemško armado, ki šteje baje dva miljona mož, in med francoskimi in britanskimi armadami je po pardnevnem presledku zopet nastalo srdito klanje.

Vojskina črta je bila okoli 100 milj dolga in razprostirala se je v polumesecu kakih 30 do 40 milj vzhodno od glavnega mesta Francije, Pariz. Vojskovanje je bilo splošno in v akciji je bila večina francoske in britanske vojske proti Nemcem.

Francoski general Pau, ki ima samo eno roko, je baje povsem pobil cvet nemške armade, koji je zapovedoval nemški prestolonaslednik Friderik Viljem, ki je baje tudi našel smrt v divjem spopadu. Nemci so trčili na zvezne čete, ki so bile vtrjene sever. od mesta Pariz. Levo krilo so tvorili Angleži, desno Francozi. Nemci so imeli v ospredju cesarsko stražo, ki je bila pod poveljem nemškega prestolonaslednika. Zvezni vojaki so krčevito držali svojo postojanko, in po srditem napadu so se morali Nemci vmakniti nazaj na celi črti, pustivši tisoče mrtvih in ranjenih zadaj. To poročilo je dobil časnik "Evening News" od svojega poročevalca. Potrjeno pa še ni, če je bil poraz za Nemce v resnici tako osodepoln.

Rim, 7. septembra. — Poročila, ki dohajajo v Rim iz bojnega polja, javljajo, da avstrijski vojaki kar na debelo dezertirajo. Slovanski polki so le vzlic najstrožjega pritiska navidezno zvesti habsburški hiši. V večih krajih se slovansko, zlasti češko vojaštvo punta. Na Dunaju so vstrelili več čeških in slovaških vojakov, ker niso hoteli v boj za nemštvo. Čehi, ki so najbolj prosvitljeni izmed vseh Slovanov, javno simpatizujejo za zvezo vseh Slovanov. Od Mehlavskega regimenta je všlo iz Tirolskega v Švico okoli 40 odstotkov vojaštva. Tudi v Rumunijo je pobegnilo več avstrijskih vojakov iz Bukovine.

Petrograd, 7. septembra. — Ruski generalni štab poroča, da se vršijo 32 milj severozapadno od Lemberga še vedno manjše bitke med Rusi in Avstrijci. Avstrijska armada se baje povsod vmika, in Rusi so vjeli mnogo avstrijskega vojaštva, ter dobili so v posest več topov, vlakov s streljivom, konj in živeža. Med vjetimi Avstrijci je mnogo Slovanov, in okoli 500 avstrijskih vojakov je znorelo. Vjetniki pripovedujejo, da vlada med avstrijskim vojaštvom nezadovoljnost in obup. (Ni čuda. Avstrijski diplomati so vrgli revno avstrijsko ljudstvo s silo v to klanje, ki se vrši edino za koristi istih Nemcev, ki so že stoletja teptali Slovane, in so jih nazivali inferijorni hlapčevski narod. Kdorkoli pozna zgodovino, ne more simpatizirati za Nemce.)

London, 8. septembra. — Reuter-jeva časnikarska agentura poroča, da so Nemci vničili belgijsko mesto Dinant in vstrelili so stotine civilnega prebivalstva. Vzrok tega grozne čina je baje, ker so nekateri civilisti streljali z gričev na Nemce. Nemci so mesto požgali in razdejali so je s streljanjem iz topov. Od bankirja so zahtevali ves denar iz banke. Ker se ni pokoril ukazu, so ustrelili njega in njegova dva sina. Možke so vstrelili v prisotnosti žen in otrok. Dinant je bilo krasno staro mestece in je imelo okoli 8000 prebivalcev.

Antverpen, 6. septembra. — Reuterjevi časnikarski poročevalec potrjuje vest, da se je izkrcalo v Franciji okoli 80.000 ruskih vojakov. Med temi je baje okoli 20.000 čerkeških kozakov, ki so znani kot najboljši in najdivjejši konjeniki sveta. Rusko vojaštvo se je baje vkrcalo v Arhandjelsk na Belem morju na severu Rusije na angležke transportne ladje, ki so jih izkrcale na Škotskem. Tam so jih čakali posebni vlaki, ki so transportirali vojaštvo v južnejša pristanišča Anglije, odkoder so jih prepeljali transportni parniki čez kanal La Manche v Francijo. Vse to se je baje zgodilo tako skrito, da je to rusko vojaško ekspedicijo angležko ljudstvo le malo opazilo.

Petrograd, 6. septembra. — Poraz avstrijske vojske pri Lvovu v Galiciji je uradno potrjen. Na avstrijsko stran so bili tretji, enajsti in dvanajsti kor, in ena divizija štirinajstega in sedmega kora. (En avstrijski kor šteje v vojskinem času okoli 40.000 vojaštva). Avstrijska vojska je štela okoli 150.000 mož. Rusi so imeli napram tej vojski okoli 200,000 mož. Zgube na obeh straneh so bile velikanske, posebno je pa padlo mnogo Avstrijcev v begu nazaj, ker so jih preganjali siloviti kozaki.

Ta zmaga je za Rusijo velikanske veljave. Porazila je četrtino vse avstrijske vojske, vjela je skoro četrtino avstrijske artilerije ter cele vlake provijanta in municije. Lvov je glavno mesto Galicije je bilo važno stratgično mesto Avstrije na severovzhodu. Od tu drži več železniških zvez in cest. Poljsko prebivalstvo je Ruse prijateljsko sprejelo.

Paris, 5. septembra. — Havas časnikarska brzojavka poroča, da so Rusi pri mestecu Tomazov Avstrijce povsem porazili. Padla sta divizijonar in en brigadir v avstrijski vojski. Okoli 100 oficirjev in 4000 vojakov je mrtvih in ranjenih. Rusi so vzeli Avstrijcem dvajset topov in zastavo 65 avstrijskega polka. Tudi Rusi so imeli velike zgube.

London, 5. septembra. — Petrograjski poročevalec časnika "Times" brzojavlja:

Trdnjave okoli Lvova so padle. Na rusko-avstrijski meji se je raztezala bojna črta okoli 200 milj daleč. V ognju je bilo na obeh straneh okoli poldrugi miljon mož. Rusi so bili v velikanski premoči in bojevali so se kakor divji. Najhujši naskok so povzročile ruske čete, ki so prodirale od mesta Rovno proti jugozopadu v smeri na Lvov. Avstrijska armada je prišla do mesta Lublin v Rusko Poljski. Tu se je vnel prvi krvavi spopad. Avstrijski generali so koncentrirali tu vse svoje moči proti Rusom. Rusi so obkolili Avstrijce iz dveh strani. Avstrijci so se bojevali z vso srditostjo, a ker niso imeli rezervnih armad, vmaknili so se v divjem begu premoči Rusov. Avstrijci so zapustili tope, v mnogih slučajih so zmetali stran puške in opravo, ter bežali, da si rešijo življenje. Ruski kozaki so jim sledili za petami. Mnogo so jih vsmrtili in mnogo vjeli.

London, 5. sept. — Rusija, Velika Britanija in Francija so podpisale danes pogodbo s katero so se zavezale, da ne sklene miru ena brez druge.

New York, 5. sept. — Nemška križarka Karlsruhe je napadla angležko križarko Bristol blizu otoka Haiti in jo hudo poškodovala.

Križarka Karlsruhe je baje tudi potopila angležko križarko Glasgow blizu obrežja Columbije v južni Ameriki. Karlsruhe je tudi vjela dve britanski trgovski ladji, je vzela potnike in mornarje ž njih, ter jih je potem potopila.

Pariz, 5. sept. — Parižki "Matin" javlja, da je pet korov nemškega vojaštva zapustilo Belgijo in so se odpeljali na avstrijsko-rusko mejo Avstrijcem na pomoč.

London, 6. sept. — Poročevalec časnika "Daily Mail" sodi, da so Nemci zgubili že okoli četrt miljona mož, mrtvih in ranjenih. Angležke, francoske in beljgijske zgube ceni na 50,000 mož. Poročevalec javlja, da je le ogromna nemška premoč pomagala čudovitemu nemškemu napredku.

London, 5. sept. — Veliki vizir Turčije je ponovno pismeno pritrdil poslanikom Rusije, Velike Britanije in Anglije v Konstantinopelju, da bo ostala Turčija neutralna v sedanjem evropejskem nemiru. Tudi bulgarski ministerski predsednik se je izrazil, da bo ostala Bulgarska povsem nevtralna. Rumunski ministerski predsednik je pa izjavil, da bo Rumunija nevtralna, dokler bo nevtralna tudi Italija.

Rim, 6. sept. — Brzojavka iz San Giovani v Albaniji poroča, da so Črnogorci zasedli Dalmacijo južno od mesta Buduva.

DVA ČEŠKA POLKA STA SE UPRLA.

London, 5. septembra. — Daily Telegraph poroča, da sta se dva češka regimenta na Dunaju vprla ti v vojsko proti Slovanom. Postavili so jih v Prater in vstrelili so vsakega desetega moža.

LIENKIEVICZ APELIRA NA ROJAKE.

Petrograd, 7. septembra. — Henrik Lienkievicz, znameniti polj pisatelj, je apeliral na poljski narod v Avstriji, da se naj bojuje za koristi Rusov.

NEMCI SKUŠAJO DOBITI POMOČ ŠVEDSKE.

London, 5. septembra. — Nemško časopisje vabi s privlačnimi članki švedski narod, da bi priskočil Nemčiji na pomoč. Namen Nemcev je oslabiti rusko moč v tem, da bi napadli Švedi Rusijo na Finskem.

CENA PŠENICE RAPIDNO RASTE.

Chicago, Ill., 6. septembra. — Evropejski nemiri so povsod hipnega dviganje pšenične cene. Ena sama mlinarska tvrdka v Minneapolis, Minn., je dobila od francoske vlade naročilo za 100,000 barelov moke. V Evropo se pošilja tudi mnogo ovsa. Pšenična cena je poskočila v enem dnevu za 5 centov pri bušelnu, in stane pšenica na borzi za mesec september danes $1.19¾. Letos se pošlje v Evropo štirikrat toliko moke kot lansko leto v tem času.

VELIKANSKI NALIVI V KANSASU.

Kansas City, Mo. 7. sept. — Radi velikanskih nalivov je narasel čez noč potok Turkey tako visoko, da je odnesel več hiš v predmestju Rosedale. Okoli 200 družin je bilo pregnanih izpod strehe.

OSEM LJUDI ZGORELO V HLEVU.

a Crose, Wis., 7. septembra. — Sedem železniških delavcev je zgorelo v nekem hlevu zunaj mesta, kjer so spali na krmi. Delavci so prenočili v hlevu na poti azaj v kempo. Mnenje je, da so bili pijani in so po nesreči sami zažgali krmo.

Zgorel je tudi hlev, živina in dva človeka pri Lynxville blizu La Crosse.

WILSON NE MISLI DRŽATI GOVOROV.

Washington, 7. sept. — Predsednik Wilson se je odločil, da ne bo šel za bodoče volitve po državah prirejati govorov. Njegov namen je ostati v Washington in tudi kongresu je priporočil, da naj nadaljnje s zasedanjem, da se reši kolikor mogoče več vprašanj.

STEFENSONA JE VJEL LED.

Winnipeg, Canada, 7. septembra — Severni raziskovalec Wilhjalmar Stepenson je vjet na ledu blizu otoka Hershell. Stepenson je šel po ledu z dvema spremljevalcema, ko se je mahoma led odlomil, in morski tok jih je nesel po morju. Eskimi so pripovedovali, da se bo Stefenson rešil na nek drugi otok.

RUSI IN AVSTRIJCI ZOPET V SMRTNEM SPOPADU.

BITKA TRAJA ŽE TRI DNI. MED NEMCI IN RUSI SE VRŠIJO LE MANJŠE PRASKE. — ČETRT MILJONA RUSOV SE JE PRIDRUŽILO BELGIJSKI VOJSKI. — NEMCI SE POLAGOMA VMIKAJO. — AVSTRIJSKI CESAR BAJE MRTEV. — RUSI NA KARPATSKIH GORAH. — NEMCI PROSILI ZA PREMIRJE.

London, 8. septembra. — Iz Dunaja je prišla brzojavka v Rim, da je ruski general Ruzsky vrgel vso svojo vojsko proti avstrijski vojski pod generalom in avstrijskim vojnim ministrom Auffenberg. Bitka traja že tretji dan in mogoče bo trajala še nekaj dni, ker se Avstrijci branijo z nadnaravno srčnostjo in hrabrostjo Rusi so povsem porazili v bitki pri Lvovu okoli 150,000 Avstrijcev zato ne more general Auffenberg upati na drugo pomoč kot od strani Nemcev. Rusi imajo baje na razpolago mož kot listja in trave, in skoro gotovo je, da bodo Avstrijci zopet praženi z velikanskimi izgubami. Trdnjave Nikolajev in Nikolajov v Galiciji ste že padli v ruske roke. Ti trdnjavi ste 25 milj južno od Lvova.

V severnem delu Galicije divja huda vojska pri Rava Ruska. Avstrijska armada se polagoma vmika pred strašnim napadom Rusov.

V Prusiji se vrše le manjše praske med Rusi in Prusi, ker je namen Rusov, da najprvo povsem vničijo avstrijsko vojsko.

Berolin, 8. sept. — Avstrijska armada pod poveljnikom Kestranek je vrgla nazaj napadajoče Ruse. Rusi so imeli velikanske izgube v mrtvih in ranjenih in okoli 1000 so jih Avstrijci vjeli.

Pri Mitrovici so skušali Srbi vdreti v Hrvatsko. Avstrijci so jih vrgli nazaj in vjeli so okoli 5000 Srbov ter mnogo streljiva in orožja. Srbi so imeli okoli 800 mrtvih in ranjenih; avstrijske zgube so majhne.

Pariz, 8. septembra. — Brzojavka iz Rima javlja, da je poslala Avstrija v južni del Dalmacije proti Črnogorcem okoli 70.000 vojakov. Črnogorci silijo s svojo vojsko v Kotor.

Iz precej zanesljivih virov se tudi poroča, da so ruski kozaki dospeli na vrhunec prelazov čez karpatske gore, ki ležijo med Galicijo in Ogrsko.

Rim, 8. septembra. — Rimska "Tribuna" poroča, da je v Belgiji četrt milijone ruskega vojaštva, ki je bilo prepeljano po morju okoli severa Škandinavskega polotoka v Anglijo, in potem v Belgijo. Rusi bodo sodelovali z beljgijskimi novinci z leta 1914.

London, 8. septembra. — Tednik "African World" poroča, da je avstrijski cesar Franc Jožef I. umrl že pred dvanajstimi dnevi. Novica je pa prikrita javnosti, zato ker vlada po vsej Avstro-Ogrski nezadovoljnost in ljudstvo je na robu revolucije. Mi dvomimo o istinitosti tega poročila, vsaj v toliko kolikor se tiče smrti starega cesarja.

Pariz, 8. septembra. — Neuradno se poroča, da so Nemci prosili Francoze premirja, da jim bo mogoče pokopati mrtve in streči ranjenim.

Francozi so prošnjo odbili, Nemci so prenehali s prodiranjem, ker nimajo rezerv, da bi spopolnili zredčene bojne vrste. V nekaterih krajih so se celo umaknili.

AVSTRIJCI GREDO POMAGAT NEMCEM.

London, 5. sept. — Iz Švice prihaja poročilo, da so avstrijski vlaki, ki vozijo proti nemško francoski meji, polni vojaštva. Sodi se, da so šli Nemcem trije avstrijski kori na pomoč.

Iz Aten se poroča, da ima Avstrija mnogo vojaštva na srbski meji, ker se boji, da bi Srbi ne zasedli Bosne. Prebivalstvo Bosne simpatizira očito s Srbijo.

CAR IN NJEGOVO VOJAŠTVO.

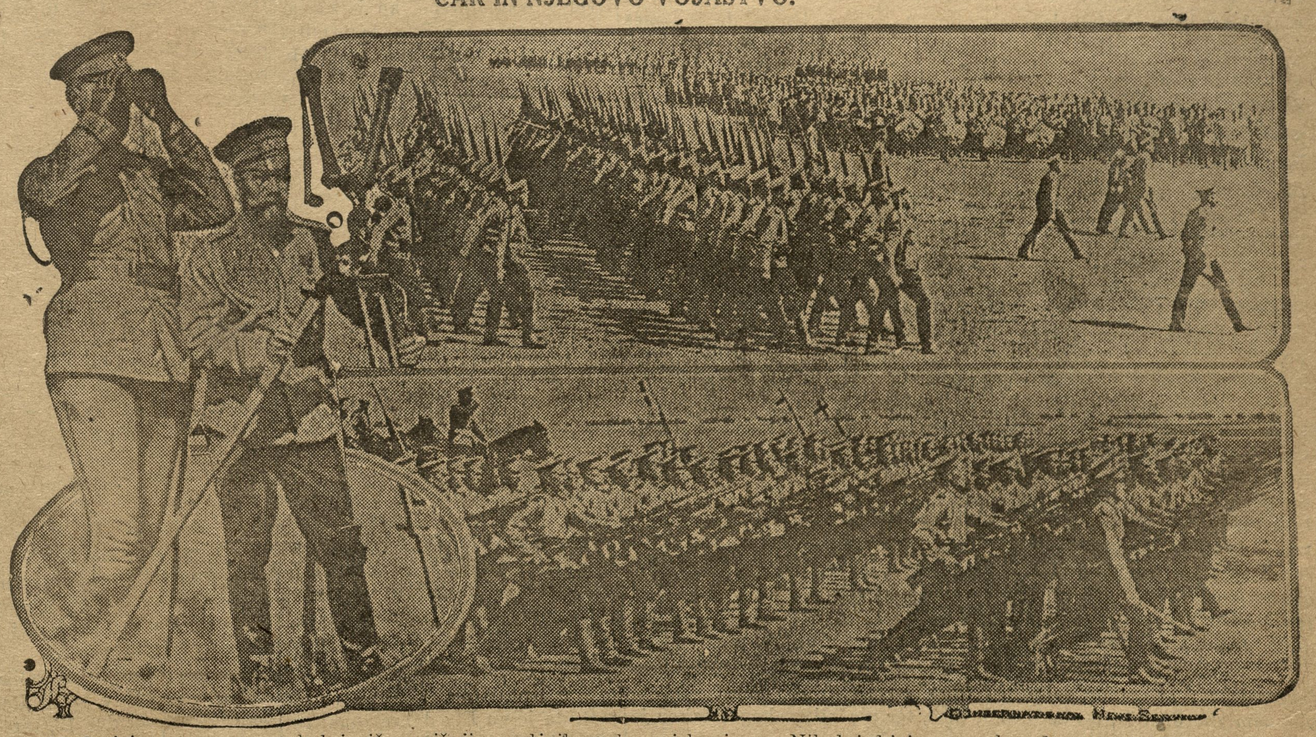

Na levi je nadvojvoda Nikolajevič, prejšnji poveljnik ruske vojske, in car Nikolaj, ki je prevzel vodstvo ogromne ruske vojske, ki šteje okoli osem milijonov mož. Na desni je videti dva regimenta infanterije, ki gre prva vogenj proti Nemcem.

SLOVENSKO KATOLIŠKO PODP. DRUŠTVO SVETE BARBARE

ZA ZEDINJENE DRŽAVE SEVERNE AMERIKE.

Sedež: FOREST CITY, PA.

Inkorporirano dne 31. januarja 1902 v državi Pennsylvania.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: JOZEF PETERNEL, Box 95, Willock, Pa.
I. podpredsednik: KAROL ZALAR, Box 547, Forest City, Pa.
II. podpredsednik: ALOJZ TAVČAR, 299 N. Cor. 3rd St., Rock Springs, Wyoming.
Tajnik: JOHN TELBAN, Box 707, Forest City, Pa.
II. Tajnik: JOHN OSOLIN, Box 492, Forest City, Pa.
Blagajnik: MARTIN MUHIČ, Box 537, Forest City, Pa.
Pooblaščenec: JOSIP ZALAR, 1004 North Chicago St., Joliet, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. MARTIN J. IVEC, 900 North Chicago Street, Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik: IGNAC PODVASNIK, 4734 Hatfield St., Pittsburgh, Pa.
I. nadzornik: JOHN TORNIČ, Box 622, Forest City, Pa.
II. nadzornik: FRANK PAVLOVČIČ, Box 705, Conemaugh, Pa
III. nadzornik: ANDREJ SLAK, 7713 Issler Avenue, Cleveland, Ohio.

POROTNI ODBOR:

Predsednik: MARTIN OBERŽAN, Box 72, East Mineral, Kansas.
I. porotnik: MARTIN STEFANČIČ, R. R. No. 2, Pittsburgh, Kansas.
II. porotnik: MIHAEL KLOPČIČ, 169 Victor Ave., Detroit, Mich.

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: ANTON HOČEVAR, R. F. D., No. 2, Box 11½, Bridgeport, O.
I. upravnik: ANTON DEMŠAR, Box 135, Broughton, Pa.
II. upravnik: PAVEL OBREGAR, Box 402, Witt, Ill.

Dopisi naj se pošiljajo I. tajniku: IVAN TELBAN, P. O. Box 707, Forest City, Penna.

Društveno glasilo: "NARODNI VESTNIK".

IZ URADA PREDSEDNIKA UPRAVNEGA ODBORA S. K. P. D. SV. BARBARE.

Bridgeport, Ohio, septembra, 1914.

Pred kratkim sem prejel šestmesečni račun iz glavnega urada S. K. P. D. Sv. Barbare in pri pregledovanju istega sem zapazil, da mi je glavni odbor izdal "Nezaupnico" ter da je vzel popolno moč upravnemu odboru za nabavo potrebščin v glavnem uradu. Nemogoče se mi je vzdržati, da ne bi ugovarjal takim sklepom, ali bolje rečeno, napadom na mojo osebo in člane upravnega odbora. V prvi vrsti se mi predbaciva, da nisem imel pravice podpisati pogodbe za knjige brez vednosti glavnih uradnikov. Naj tu omenim, da tega tudi nisem storil. Pri odborovi seji upravnega odbora, vršeče se v Pittsburg, Pa. 30. in 31. januarja 1914, smo se posvetovali radi tiskovin in knjig. Po daljšem razmotrivanju se je sklenilo, da kakor hitro bodem dobil ceno, katera ni previsoka, naj jih takoj naročim, da se bode ustreglo željam članom, kateri so se vedno pritoževali. Poleg tega sem naznanil, da so knjige naročene takoj glanemu tajniku in ostalim članom upravnega odbora: Ali je to potem samosvoje delovanje? V nadalje se mi oziroma upravnemu odboru predbaciva, da knjige ne odgovarjajo sedanjemu sistemu. Jako čudno se mi vidi, da se to predbaciva, ker so bili vsi vzorci za knjige v glavnem uradu izročeni od glavnega tajnika, kateri bi gotovo morali vedeti, katere knjige bodo odgovarjale njegovim zahtevam kot glavnemu tajniku. Isto tako tudi za knjige ostalih glavnih uradnikov, za pooblaščenca in vrhovnega zdravnika. Vzorci za postajne knjige so bili vsi predloženi seji upravnega odbora, vršeča se 22. novembra 1913 v Pittsburg, Pa. Navzoč je bil tudi glavni tajnik in Ignac Podvasnik, predsednik nadzornega odbora. Predloženi so bili razni vzorci za listine, katere so sedaj v rabi. Določilo se je za katero svoto se naj vsake stvari naroči, kar se je tudi storilo. In sedaj pa knjige ne odgovarjajo sistemu? Želim uprašati sobrata glav. tajnika, ali knjige resnično ne odgovarjajo njegovemu delu, in ali niso knjige ravno tako izdelane, kakor se je zahtevalo? Ali niso listine katere so danes v rabi, tako izdelane, kakor je kazal vzorec? Bile so odobrene pri odborovi seji v Pittsburg, Pa dne 22. novembra 1914.

V nadalje se mi predbaciva, da nisem pod bondom. Tega tudi konvencija ni določila, ter tudi ni v pravilih. Osebe, katere danes to naprej prinašajo, so bile tudi na konvenciji. Zakaj niso stavili te zahteve? Meni bi bilo veliko ljubše, ako bi to bilo.

Potem se zopet ponavlja, da bi knjige morale biti v rabi že s pričetkom meseca januarja 1914. Upravni odbor dobro zna, da danes skleniti in jutri imeti že v redu, je nemogoče. Kateri tega ne verjame, lahko sam poiskusi, in je bil nered v glavnem uradu. Delovali smo, kakor hitro smo mogli, da bi se stvar prej uredila in zopet vredili glavni urad ter olajšali delo postajnim tajnikom. Upam, da je danes v dobrem redu, in tudi da knjige odgovarjajo zistemu, kateri je bil vpeljan pri naši slavni organizaciji. Reči moram toliko, da je jako žalostno, da se obsoja osebo ali osebe zahrbtno in se ne da prilike zagovarjati in dokazati, kje je pravica ali ne. Lahko je kritizirati osebam, katere nimajo stika s poslovanjem, toda težko je stvar urediti, da odgovarja vsem potrebam. Kar se pa tiče stroškov v glavnem uradu, naj bode toliko naznanjeno, da sem se ravnal po navodilih sobrata glavnega predsednika. Ako je tam kaj nepravilnega, naj se stvar tam reši, kjer pripada, nikakor pa ne kritizirati po časnikih in delati nezadovoljstvo med člani glavnega odbora in član(icami) S. K. P. D. Sv. Barbare.

V nadalje naj še omenim, da sem zapazil, da nekatere osebe napadajo mojo osebo v listu N. V. in me imenujejo ter predstavljajo kot nepoštenega člana S. K. P. D. Sv. Barbare in glavnega uradnika. To je jako žalostno, da imamo take sobrate v slavni organizaciji, da so danes tukaj, jutri tam; dokaze imam na roki, da so mi ravno iste osebe častitale, kakor tudi ostalemu odboru za izvršitev našega posla. Sedaj pa vse drugače! Zatoraj bodimo si sobratje, ako postane kaj, da po TVOJEMU mnenju ni pravilno za organizacijo, se bode vse lahko rešilo na prihodnji konvenciji, kjer si bodemo lahko osebno povedali iz oči v oko, in se bode sodilo pravilno, do česar je vsaki opravičen. Osebe pa, katere se vtičejo v izdano nezaupnico upravnemu odboru, ter komentirajo delovanje glavnega urada, je pa bolje, da so tiho, ter dovršujejo, za česar imajo plačilo. Tega pa ne izrekam za svojo osebo, temveč v njihovo korist.

H zaključku naj še toliko omenim, da se nikakor ne podajam v javnost, kajti ni vredno, želim pa, da se bodemo snideli na prihodnjem glavnem zborovanju, ter sodili kot mož, ter plačali vsakega, kakor je zaslužil.

Bratski pozdrav vsem članom in članicam S. K. P. D. Sv. Barbare ter želeč obilnega vspeha in zadovoljstva, sem udani sobrat

Anton Hočevar.

IZ NOVE DOMOVINE.

MINNESOTA.

Duluth. — Radi zakonito določenega praznika "Labor day" v ponedeljek dne 7. septembra se je izdaja N. V. nekoliko zapoznila, kar naj blagovolijo naši čitatelji vzeti na znanje.

— Iz Chisholm, Minne., nam je poslal neki Cene Blaž pismo, katerega smo se morali prisrčno smejati. Omenjeni Cene Blaž se hudo jezi, ker ne delamo v Duluthu avstrijskih zmag, katerih ni mogoče zaznamovati. Končno prav prijazno naznanja, da jih je že več skupaj, ki bodo šli nad nas, in vse pobili, našemu zastopniku pa da bodo spustili črева. Če bi bili hudobni, bi lahko poslali onega Ceneta za par mesecev ričet jest, tega pa seveda ne maramo storiti, ker vidimo iz vsebine vsega pisma, da je Cene Blaž ne samo nekoliko, ampak **hudo trčen.**

— Stavbinska sezona je bila letos v Duluthu zelo živahna. Kakor naznanja stavbinski nadzornik, je bilo izdanih do 1. septembra 1,174 dovoljenj za zgradbo novih stavb in prezidav. V stavbe investirani kapital znaša $2,112.284.

— V mestu imamo zanimiv obisk, namreč indijanskega glavarja Kewetagetika, ki je najstarejši mož v državi Minnesota. Kakor pravi, je star že 127 let. Njegovo amerikansko ime je John Smith, in biva v Cass Lake, Minn. Glavar je na poti na minnesotsko državno razstavo, in to prvič v svojem življenju. Spremlja ga več drugih Indijancev. Nastanil se je v Lenox hotelu, toda ne leži v postelji, ampak na preprogah na tleh. V postelji pravi, da še ni nikdar ležal, in da se sedaj na stara leta ne mara privaditi običajem "bledoličnikov". Starček govori samo chippewa indijanski jezik, toda njegov vnuk Levi Lego tolmači zanj. Indijanec ni bil še nikdar prej v Duluthu. Posebno ga zanimajo veliki parniki v pristanišču, katerim se ne more načuditi. Starček je za svoja leta še precej krepak.

— Trije psi so napadli te dni Mrs. F. G. Germain na Oneida ulici v Lakeside in jo precej obgrizli, predno je prišla pomoč. Morala je iskati zdravniške pomoči. Lastnik psov je znan.

— Ker je bila brez dela, je 24 let stara Gertrude Barrows iz St. Paula, kupila za poslednje novce samokres, ter se hotela ustreliti. Nahaja se v mestnih zaporih. Izpovedala je, da je dolgo časa zaman iskala dela, ter da je poizkusila izvršiti samoumor v obupu. Za $1.50, svoj zadnji denar, je kupila samokres. Prodajalca je naprosila, naj ga ji nabaše, česar pa ta ni hotel storiti. Nato je odšla na kolodvor Soo železnice, ter pozvala dva moža, naj ji storita to uslugo. Ta dva sta pa, videč, da je dekle zelo razburjeno, obvestila redarja Englerta. Samomorilski kandidatinji se je pa medtem posrečilo, spraviti v samokres dve patroni. Pri tem ji je ušel prvi strel v zrak. Ravno, ko je nastavila samokres na čelo, je prihitel redar, ter ji iztrgal orožje iz rok. — Preskrbljeno je, da dobi dekle delo, kakor hitro si opomore od velikega razburjenja.

— V našem uradu so se zglasili: John Somrak, Jakob Varoga, in Frank Modic vsi iz Ely, Minn., glede državljanskih papirjev. Rojak Varoga je dobil drugi papir, rojak Modic pa prvega. Priči sta bila rojaka Geo L. Brozich in John Somrak. Rojaku Varoga se je jako čudno zdelo, da je prišel sam po državljanski papir, kolikor se Slovencev tiče. Priporoča rojakom, da se malo bolj zanimajo za podržavljenje.

Chisholm. — Rojak Stephen Zgonc, javni notar in trgovec iz Chisholma, je kupil te dni nov avtomobil za $2,400. V nedeljo se je odpeljal s svojim novim vozom na obisk rojakov na Ely, Minn. — F. K.

Ely. — Vse je tukaj presenetila vest, da je na Ely dobro znani rojak John Judnič v Nevadi ustrelil svojo ženo in sebe. Morilec in njegova umorjena žena sta bila tukaj dobro znana.

Ona je bila stara 23 let, ter je hči zakonskih George Barič od tukaj. Judnič je odpotoval s svojo ženo iz tega mesta pred okoli šestimi leti v Nevado, kjer mu je šlo prav dobro. Najbrže je izvršil svoj žalostni čin v hipni zmedenosti duha, ki je nastala vsled čitanja vojnih poročil. Zapustila sta tri otroke, dve deklici in enega dečka, od katerih je star najstarejši 8 let, najmlajši pa 3. Otroke bodo prepeljali sem, kjer se bode skrbelo zanje. Judnič in njegova žena imata tukaj veliko sorodnikov in prijateljev, ki si ne morejo tolmačiti tega čina. Pogreb obeh se je vršil dne 4. t. m. v Valley City, Nevada. Prizadetim naše iskreno sožalje!

Eveleth. — Joseph Baldi je kupil tukaj italijansko zadružno trgovino. Zadružno trgovino so vodile tri italijanske organizacije, toda med njimi je nastala razprtija, in zato je bila prodajalna prodana dosedanjemu poslovodji. Nesloga nikjer ne prinese nič dobrega.

— V kokošnjak Maxa Shapiro so hodile že dalj časa dvonožne lisice, katere se je končno posrečilo izslediti. Aretovano je bilo radi tatvine pet oseb, od katerih sta dve tukaj prav dobro znani. Vsega skupaj so ukradli dvajset kokoši.

— Vsem članom in članicam društva Zarja štev. 117 S. S. P. Z. se tem potom naznanja, da se naj polnoštevilno udeležijo prihodnje seje, ki se vrši v društveni dvorani dne 13. septembra ob 9:30 dopoldne. Rešiti se ima važno točko, o kateri pri zadnji seji ni bilo mogoče razpravljati radi slabe udeležbe. Vrh tega se bode moralo vršiti glasovanje za glavnega zapisnikarja S. S. P. Z. Pridite torej vsi. — John Pogačnik, tajnik.

Gilbert. — Včeraj, dne 1. avgusta se je vršil tukaj pogreb za umrlim rojakom Andrej Zormanom, katerega so, kakor že poročano v tem listu, zadušili vodni plini pri kopanju vodnjaka. Pokojnik je bil član društva sv. Barbare na Gilbert.

Hibbing. — Dne 3. t. m. je bila tukaj slovesno otvorjena St. Louis county poljedelska razstava. Razstava je prav dobro obiskana, ljudje prihajajo od vseh krajev. Vsakovrstne zabave je veliko, največje zanimanje pa vlada za predstave letalca De Lloyd Thompsona iz Chicago, Ill., ki se s svojim letalom prekucuje v zraku. Vršijo se tudi dirke itd.

— Več tukajšnjih Slovencev in Hrvatov je zopet dobilo pisma od rojakov, ki so hoteli na vojsko, a so obsedeli v New Yorku. Nobeden njih ne ve, kdaj se bodo odpeljali naprej, in če se sploh bodo mogli odpeljati.

— Oliver Iron Mining družba bode zopet začela obratovati v Shiras rudniku, ki se nahaja v Buhl okraju. Ta rudnik je bil prej znan pod imenom Wanless štev. 2. Kakor se zatrjuje, bodo spravili pred zaključkom sezone iz tega rudnika do 5,000 ton rude na površje.

Two Harbors. — Farmerji iz Lake county in St. Louis county so organizirali svojo lastno zavarovalnico zoper ogenj. Poslovali ne bodo z nobenim ustanovnim kapitalom, ampak v slučaju, da kdo članov pogori, se bode razpisal assesment. Dobra ideja!

Virginia. — Tudi v tej naselbini je nekaj Slovencev in Hrvatov, ki bi šli radi prelivat kri v Evropo, a jim je bilo naznanjeno od konzulata iz St. Paula, da sedaj ni nobene prilike za odpotovanje, in da se sploh ne ve, če bodo mogli oditi. Matt Zukelič se je osebno zglasil pri konzulatu v St. Paulu, ki ga je poslal nazaj z naznanilom, da avstrijska vlada ne more dati prevoziti ljudi. Tako torej ne bode nič s "fajtanjem".

— Predpriprave za veliko razstavo so tukaj v teku. Razstava bode otvorjena dne 12. septembra v tehnični visoki šoli.

— Pred dvema leti je izginil na skrivnosten način takrat 14 let stari Uno Samson iz Chisholma. Izginutje je vzbudilo takrat po vsem range precejšnje razburjenje. Sedaj so pa fanta dobili; živel je skupaj z nekim naseljencem pri Elephant Lake, dvajset milj zapadno od Cussona. Njegov oče je prišel ponj.

— Devetnajst let staro Blanche Burbee, služkinjo pri rodbini Coleman, so našli dne 4. septembra mrtvo v postelji. Vzela si je življenje s tem, da je pila karbolno kislino. Vzrok samoumora ni znan.

— Pred tukajšnjim okrožnim sodiščem se je začela kazenska obravnava proti postarnemu John Lassonu, vulgo "Pickerel John", ki je usmrtil in potem zvlekel Aleksa Jarvinen na progo Canadian Northern železnice. Zločin se je zgodil meseca julija. Obtoženec se zagovarja, da je izvršil umor v silobranu; njegov protivnik da se je napil žganja, in ga hotel usmrtiti. Da reši lastno življenje, ga je usmrtil.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

K. K., Soudan, Minn. — Boljše bi bilo za Vas, ako se javite bližnjemu konzulu, ker ste potem lahko brez skrbi. V vojsko Vam vseeno ne bode treba iti, ker vojaščini obvezni ne dobijo prilike za prevožnjo.

Za Vaš denar se Vam po našem mnenju ni treba bati. Hranilnice in posojilnice nikomur ne obešajo na nos kdo da kaj shraniti, in jih menda tudi ne more nikdo prisiliti do tega. Hranilna knižnjica se da prepisati na ženo ali otroka, to se razume. — Kakšna kazen bi Vas zadela, ako se ne vrnete, ne moremo vedeti. Prehudo ne bo, ker bode najbrže izdana amnestija (splošlo pomiloščenje), ko bode končana vojska. Ljudi bode itak po vsod primanjkovalo. Le bodite brez skrbi, če si pa hočete potolažiti vest, se javite konzulu. V tem slučaju Vas torej pod nobenimi pogoji ne more zadeti kaka kazen.

Slovencem in Hrvatom!

se priporočamo, da nas obiščejo kadar pridejo na South Range. Naš dobro urejen SALONN je zraven "dipe". Dobra postrežba z vsakovrstno najboljšo pijačo. — Dobrodošli!

Santori Turskano Company
SOUTH RANGE, MICH.

Našim gospodinjam!

Med trgovinami je velik razloček, in slovensko ljudstvo bo gotovo najboljše in najpoštenejše postreženo v edini slovenski naselbini na hisholm. Mi vemo, kako težko Slovenci služijo denar; mi vemo kaj potrebujejo za življenje, in mi smov selej pripravljeni postreči jih z najboljšim blagom po kolikor mogoče nizkih cenah. Pridite in prepričajte se!

Pesavento & Stonich, grocerija
Chisholm, Minn.

Čarobne karte. Cijena 10c, troje za 25 centi. Pišite po cijenik knjiga.

KNJIGOTRŽNICA ŠOJAT & JURKOVICH
Box 448 DULUTH, MINN.

95 AKROV NAJBOLJŠE ZEMLJE

je naprodaj v slovenski naselbini na Greaney, Minn. Zemlja je blizu šole in cerkve. Za podrobnosti se obrnite v slovenskem jeziku na

PAT GREANEY,
(9—17 z) GREANEY, MINN.

VAŽNO ZA ROJAKE.

Kdor hoče imeti dobro narejeno obleko naj pride v mojo krojačnico. Imam mnogo vzorcev vsakovrstnega blaga, da si lahko vsak izbere. Cene primerne za delo jamčim. Imam v zalogi tudi vsakovrstno opravo.

Frank Žagar.
krojač in trgovec,
Chisholm, Minn.

NAROČAJTE SE NA NAJVEČJI SLOVENSKI DVOTEDNIK V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

JOHN AGNICH
gostilničar
GRANT STREET EVELETH, MINN.
Sveže pivo, pristno vino in druge raznovrstne pijače ter finijske smotke.
Prodajam
železniške in parobrodne listke na vse kraje sveta.
Rojakom in bratom Hrvatom se najtopleje priporočam.

Svoji k svojim!

Podpisani priporoča cenjenim rojakom in slovenski gospodinjam iz mesta Biwabik in okolice svojo lepo urejeno in bogato založeno

grocerijsko trgovino.

V zalogi ima občeznano "Cremo" moko; dalje prodaje krmo za živino, kakor: oves, koruzo, mrvo in slamo. Cene zmerne, postrežba solidna. Naročila se dostavljajo tudi na dom. ROJAKI PODPIRAJTE ROJAKA!

Za mnogobrojen poset in naklonjenost se uljudno priporočat

MATH. VIDAS,
slovenska trgovina
BIWABIK, MINN. Telefon

SVOJI K SVOJIM! SVOJI K SVOJIM!

M. DANCULOVICH
lastnik gostilne na
529 WEST MICHIGAN STREET
znana pod imenom
SLAVENSKI SALOON
in gostilne
LITTLE AMERICA
NA 524 WEST SUPERIOR STREET.

Točim sveže pivo, ter domača in importirana vina, žganja in likerje.—Vobeh krajih je tudi RESTAURANT, kjer se dobe snažne in dobro pripravljena jedila po nizki ceni.
Prodajam tudi ŽELEZNIŠKE in PAROBRODNE KARTE, ter pošiljam DENAR.
Rojakom se toplo priporočam in jamčim točno postrežbo z dobrim blagom.

SVOJI K SVOJIM! SVOJI K SVOJIM!

KDOR ČITA POLUTEDNIK "NARODNI VESTNIK" IMA NAJNOVEJŠE NOVICE IN PODKUJE SE V VEDAH, KI ZA PRAKTIČNO ŽIVLJENJE POTREBNE.

Miners National Bank,
EVELETH, MINN.

Kapital, preostanek in delniška odgovornost
$74.000.00

Pošiljamo denar in prodajamo parobrodne listke na vse strani sveta.
Mi vas zavarujemo v zanesljivih družbah.
Posetite nas.

V založbi Narodnega Vestnika je dobiti

DELAVSKI ODŠKODNINSKI ZAKON ZA DRŽAVO MINNESOTO

(Minnesota Workmen's Compensation Act)

Cena 30 Centov

Navodila kako postati državljan

Cena 15 Centov

ZAPISNIK

ZBOROVANJA PRIPRAVLJALNEGA ODBORA ZA ZDRUŽITEV SLOVENSKIH NAPREDNIH IN SVOBODOMISELNIH JEDNOT IN ZVEZ.

Dopoldanska seja dne 22. avgusta 1914.

Navzoči so: Jože Zavrtnik in Anton Hrast, zastopnika S. N. P. J., William Sitter, zastopnik S. D. P. Z. in Frank Aleš, zastopnik S. D. P. in P. D.

V dvorani je navzočih kakih 20 bratov različnih jednot in zvez.

Zavertnik predlaga zapisnikarjem brata Aleša, br. Aleš predlaga brata Hrasta. Vsi prigovarjajo br. Alešu, da naj sprejme mesto zapisnikarja, na kar ta tudi sprejme.

Prečita se pismo pooblaščenca društva sv. Barbare, oziroma gl. predsednika, br. Jos. Peternela. Zavertnik predlaga, da naj se pismo prioči v zapisniku. Predlog se sprejme brez debate. Pismo se glasi:

Willock, Pa.

Mr. Wm. Sitter, Conemaugh, Pa.

Prejel sem Vaše pismo, s katerim me vabite k seji pripravljalnega odbora za združenje, katero se vrši 22. t. m. v Chicagi, Ill.

Zatoraj vas prosim, da mi natančno naznanite kako vsa stvar sedaj stoji, ali je že vse v tiru, ki je pravilen, in ki odgovarja vsaj nekoliko pravilom vseh slov. organizacij, tako da ne bode nobeden oškodovan.

Jaz mislim, da je združitev jako dobra in gotovo v korist vsemu slov. narodu.

Kar se pa tiče priklopitve po resoluciji S. N. P. J., sem ji pa jaz nasproten, ker res ne uu pošteva drugih organizacij prav nič. Resolucija S. S. P. Z. je precej dobra, razun da bi se organizacija delila v distrikte, ker to bi bilo posledonosno. Prosim, da mi pišete več o tem.

S sobratskim pozdravom
Jos. Peternel.

P. S. — Prosim vprašajte Frank Pavlovčiča za svet.

Prečita se pismo zastopnika A. S. B. P. D., br. Goršeka, in vzame naznanje.

Zastopnik S. S. P. Z. je poslal obvestilo da se ne more udeležiti dopoldanske seje in da bo navzoč na popoldanski seji. Poročilo se vzame na znanje.

Zavertnik poroča glede zakona bratskih podpornih organizacij v državi Illinois. Priporoča, da bi se ta točka najprvo vzela v pretres, in da bi se glasovnice tako uredile, da bi vsak član(ica) glasoval (a) v smislu ustave in pravil svoje organizacije. K stvari govorita br. Sitter in br. Hrast. Priporočilo br. Zavertnika k prvi glasovnici, na kateri se bo glasovalo, je li član (ica) za ali proti združitvi, se sprejme.

Nato stavi br. Zavetnik sledeče predloge za spremembo pravil prizadetih jednot in zvez, ki naj pridejo, ako bodo osvojeni, pod točko "Splošne določbe".

1.(Ako se je zakonita večina vseh članov in članic ... *) izrekla za združitev z drugo bratsko podporno slovensko jednoto ali zvezo potom splošnega glasovanja ali delegatov in delegatinj na redni ali izvanredni konvenciji, potem se mora združitev izvršiti po končanem splošnem glasovanju, redni ali izvanredni konvenciji tekom leta, katerega določi splošno glasovanje, redna ali izvanredna konvencija.

2.) Ako se je zakonita večina vseh članov in članic... izrekla za združitev z drugo bratsko podporno slovensko jednoto ali zvezo potom splošnega glasovanja ali delegatov in delegatinj na redni ali izvanredni konvenciji, tedaj se mora premoženje oddati združeni organizaciji v času, kot je odločilo splošno glasovanje, redna ali izvanredna konvencija. V tem slučaju nima manjšina, ki je glasovala proti združenju ali se ni udeležila glasovanja, pravice obdržati premoženje in ovirati legalnim potom vršeče se združenje.

3.) Po osvojitvi teh točk odpadejo vse točke v pravilih in ustavi, ako so v protislovju z njima.

Predlogi za spremembo pravil se sprejmejo po kratki debati, katere se udeleže bratje Hrast, Rus, Tengar in Kaker.

Zavertnik pojasnuje ponovno zakon države Illinois za bratske organizacije in predlaga, da naj se pošlje, da se br. Sitter prepriča o resničnosti njegovih navedb, po knjige, v katerih so tozadevni zakoni.

Razpravljati se prične o penzijskem in odpravniškem skladu in zavetišču.

Zavertnik je mnenja, da naj oba sklada in zavetišče spadajo pod eno poglavje in da se naj prepusti združitveni konvenciji, da potrebno ukrene.

Aleš priporoča, da naj se nedela razlike s S. D. P. in P. D., in se ji naj da priliko združiti se, kakor drugim podpornim organizacijam.

Hrast meni, da bi se težko izhajalo s penzijskim skladom, ker bi sčasoma nastali previsoki mesečni prispevki. Člani bi ne hoteli pristopati v ta oddelek. Organizacija bi morala vseeno izplačati vse obveznosti.

Sitter omenja, da se ne strinja s penzijo, ali misli, da naj se da S. D. P. in P. D. vstop.

Truger priporoča, da naj se zavetišče tako uredi, da bodo člani prispevali enake prispevke.

Zavertnik predlaga, da naj se vsi trije skladi predlože članom članicam prizadetih jednot in zvez v splošno glasovanje. Članstvo prizadetih jednot in zvez naj odloči, kakšni skladi naj se uvedejo. Potem se bo lahko tudi izdelal načrt za bodočo združeno organizacijo. Se sprejme.

Br. Mladič vpraša, če je pripravljalni odbor našel katero zakonito pot za združenje, in priporoča, da se morajo vsi člani organizacij, katere se hočejo združiti, ponovno zdravniško preiskati, ker drugače je združitev protizakonita. Svoje priporočilo utemeljuje na podlagi članka, ki je izšel v češkem listu "Svornost". K stvari govore brat Stonič, Sitter, Zavertnik, Kaker in Aleš. Sklene se, da se debata odloži do popoldanske seje, ko bo navzoč tudi zastopnik S. S. P. Z.

Sitter vpraša, kedaj prične popoldanska seja.

Zavertnik predlaga, naj se zboruje od pol dveh do pol šestih zvečer. Se sprejme.

Popoldanska seja dne 22. avgusta.

Navzoči so Zavertnik, Hrast, Konda, Sitter, Aleš in približno 30 članov raznih jednot in zvez.

Zapisnik dopoldanske seje se sprejme s popravki začasno.

Zavertnik predlaga, da naj se razpravlja in določi red za splošno glasovanje.

Aleš predlaga, da plača stroške za splošno glasovanje vsaka organizacija zase. Se sprejme.

Zavertnik predlaga, da naj bo na glasovnicah predlog večine in manjšine.

Kaker omeni, da bi bilo bolj pravilno predlog štev. 1 in štev. 2.

Zavrrtnik povdarja, da to ni parlamentarno.

Peta točka v redu za splošno glasovanje odpade, ker imajo vse organizacije upeljano splošno glasovanje.

Doba za splošno glasovanje naj traja šest tednov.

Glasovnice naj se razpošiljajo tekom enega tedna, ko dobe gl. tajniki prizadetih organizacij obvestilo od predsednika pripravljalnega odbora.

Štetje glasov po končanem glasovanju traja štirinajst dni.

Konda predlaga, da naj se pozove k združitvi tudi samostojna društva pismenim potom in v glasilih.

Zavertnik predlaga, da naj stopijo točke za spremembo pravil v veljavo 14 dni po končanem splošnem glasovanju. Se sprejme.

Originalne glasovnice naj hrani društvo v svojem arhivu. V dvomljivih slučajih ima pripravljalni in glavni odbor pravico, zahtevati jih v pregled. Društvo hrani originalne glasovnice v svojem arhivu le do združenja. Po združenju jih izroči gl. odboru združene organizacije.

Poročilo o izidu splošnega glasovanja, ki se odpošlje gl. tajniku svoje organizacije in predsedniku pripravljalnega odbora, morajo podpisati društveni predsednik, tajnik, blagajnik in zapisnikar, da jamčijo s svojimi podpisi, da je poročilo o izidu splošnega glasovanja resnično.

Po kratki razpravi, katere se udeleže vsi člani pripravljalnega odbora, se sprejmejo predlogi.

Nato se preide v razpravo glede načina združitve.

Zavertnik predlaga sledeče: Vse jednote in zveze, ki so sprejele ta predlog, se združijo ali spojijo s "Slovensko narodno podporno jednoto", okrajšano S. N. P. J., do časa pred izvolitvijo delegatov in delegatinj za šesto redno konvencijo, ki se vrši v letu 1915, v mesecu septembru, ako so pravilno do omenjenega časa oddale svoje blagajne S. N. P. J. Svoj predlog utemeljuje, da je to najcenejša pot do združenja, ako se bo združenje tem potom izvršilo, in povdarja, da nima nič proti temu, ako kateri bratov stavi nasprotni predlog, ker se bo tako prišlo do temeljite debate.

Konda omenja, da so zastopniki S. N. P. J. na istem stališču, kot so bili na združitveni konferenci, in da če ne popustijo, tedaj pač ne pridemo do združitve.

Zavertnik pravi, da naj, ako imajo boljšo pot za združitev, to predlože in jo bo rad sprejel.

Kaker povdarja, da se brez splošne konvencije ne more izvršiti združitev. Nadalje pojasnuje, da bi vsaka jednota ali zveza zborovala sama zase in bi sprejela pravila za združenje.

Hrast vpraša, pod katerim čartarjem bi zborovala združena organizacija.

Sitter omeni, da ni razlike, pod katerim čartarjem se zboruje.

Zavertnik povdarja, da je treba paziti, kako se bo zborovalo, da ne bodo nasprotniki združenja imeli moči preprečiti zborovanja in združenja in kot dokaz navaja dogodke iz zgodovine S. N. P. J.

Rus ugovarja in pravi, da so to same fraze, in da se hoče imeti le blagajne.

Zavertnik odgovarja, da zgodovinske resnice niso fraze, in da se noče imeti le blagajn, temveč se bodo z blagajnami tudi prevzele obveznosti.

Friz omeni, da blagajnik S. S. P. Z., ne bo izročil blagajne preje, kakor na konvenciji, če se tudi članstvo potom splošnega glasovanja izreče, da naj se jo izroči.

Hrast je mnenja, da naj se izvrši kompromis.

Konda izjavi, da za danes ne stavi nobenega predloga, pač bo pa drug dan izrekel svoje mnenje.

Zavertnik priporoča, da naj članstvo prizadetih jednot in zvez odloči potom splošnega glasovanja, ali naj se združimo potom splošnega glasvanja ali konvencije.

Sitter predlaga, da naj se združenje izvrši potom konvencije.

Konda vpraša, ako se bo zborovalo tudi v nedeljo.

Sitter želi, da bi se ne zborovalo.

Zavertnik omeni, da v pondeljek nima časa, da bi se udeležil seje.

Aleš predlaga, da se zboruje v nedeljo. Konda doda, da naj se prične zborovati ob devetih dopoldne. Predlog z dodatkom sprejet.

(Dalje prihodnjič.)

*) Kjer so pike pride ime organizacije.

PRESKRBA DRUŽIN MOBILIZOVANIH.

Dve vrsti podpor imamo za rodbine tistih, ki so vpoklicani v vojno službo, in sicer: 1. prostovoljne podpore javnih korporacij, med te spadajo zlasti podpore občin, c. kr. društva srebrnega križa ter drugih karitativnih društev; 2. postavne podpore, to so one, ki jih določa postava od 26.|12. 1912. št. 237 drž. zakonika.

Že ime "prostovoljne podpore" pove, da tisti, ki imajo te podpore deliti, niso vezani na nobena postavna določila, nego. da se imajo zlasti občine in pa društvo srebrnega križa držati splošnih načel o podporah, da jih dobijo namreč tisti, ki so vredni in potrebni. Prošnje za take podpore tudi niso vezane na kake posebne formalnosti, treba je le, da prosilec prepriča tistega, ki podpore deli, da je v potrebi in da je podpore vreden.

Drugačna je stvar s postavnimi podporami, ki jih daje država. Tu je treba, da občinstvo zve, kdo ima pravico do podpore, v kolikšni izmeri se podpore dajejo, in kam se je s prošnjami za podpore obrniti.

Pravico do podpore imajo svojci oziroma družine onih avstrijskih državljanov, ki so bili vpoklicani vsled mobilizacije v službovanje pri c. in kr. vojski, pri c. in kr. deželni brambi ali pa pri črni vojni. Paziti je treba tukaj na besedo "vpoklican", iz česar sledi, da nimajo pravice do podpore družine tistih, ki so v prezenčni vojaški službi, t. j. rodbine tistih, ki redno vojaško službo opravljajo, z drugimi besedami, podporo dobijo samo družine tistih, ki so svoji redni vojaški službi že prej zadostili, a so bili potem iz svojega rednega poklica vsled napovedi vojske vpoklicani bodisi kot rezervisti, nadomestni rezervisti ali črnovojniki v službo vojne.

Postava govori o "svojcih" vpoklicanih. Med te spadajo: 1. zakonska žena, 2, zakonski otroci (event. vnuki), 3. stariši vpoklicanega, 4. stariši žene, (tast in tašča vpoklicanega), 5. bratje in sestre, 6. nezakonska mati, 7. nezakonski otroci.

Ti svojci, katere smo gori imenovali tudi "družina", imajo pa le tedaj pravico do državne podpore, če jih je doslej v glavnem preživljal vpoklicani z delom svojih rok oziroma s svojim zaslužkom.

Primera: Tako n. pr. imata tast in tašča vpoklicanega pravico do podpore, če sta pri svojem vpoklicanem zetu živela in bila nakazana na delo njegovih rok. Nimata pa te pravice, če sta tu ali tam dobivala od vpoklicanega kako podporo ali kak priboljšek. V prošnji je tedaj treba trditi in na primeren način dokazati, da so svojci, ki za podporo prosijo, v resnici bili odvisni od zaslužka vpoklicanega.

Na vsak način pa imajo brez posebnega dokaza pravico do podpore družine vpoklicanih malih kmetov, ki oskrbujejo gospodarstvo samo z domačimi ljudmi brez poslov, enako tudi samostojnih obrtnikov, ki delajo brez pomočnikov; k tem seveda ne spadajo obrtni vajenci.

Podpore pa niso deležni taki vpoklicani, ki svojo plačo ali mezdo naprej dobivajo, ne glede na vojno stanje.

Postavna podpora se daje: a) kot prispevek za preživljanje in b) kot prispevek za najemnino (stanovanje).

Višina prispevka za preživljanje je za različne kraje in različne čase različna. To določajo posebne naredbe.

Na Kranjskem se dobi za vsakega rodbinskega člana zunaj na deželi po 70 vin., v Ljubljani pa po 76 vin. na dan. Za otroke v starosti izpod osem let, se dobi le polovica, t. j. po 35 oziroma 38 vin. na dan.

Primera: Vpoklicani zapusti doma ženo, svojega očeta, tri otroke nad osem let stare in enega pod osem let. Na preskrbni dobi ta rodbina na deželi: za ženo 70 vin., za očeta 70 vin., za tri otroke nad osem let 2 K 10 vin., za otroka pod osem let 35 vin., skupaj 3 K 85 vin.

Kot prispevek za stanovanje dobi rodbina še polovico gorenjega zneska t. j. še 1 K 92 vin., tako, da dobi vsega skupaj ta rodbina na dan 5 K 77 vin. V Ljubljani seveda nekoliko več. Višino te podpore omejuje postava s tem, da nobena rodbina ne sme dobiti več, kakor so bili prejemki vpoklicanega.

Do te podpore imajo pravico rodbine toliko časa, dokler je vpoklicani vsled vojaške službe zadržan iti za svojim rednim zaslužkom. Če je bil pa vpoklicani v boju usmrčen ali tako ranjen, da ni več sposoben za svojo redno civilno službo, imajo svojci pravico do podpore še šest mesecev po smrti ali po poškodbi.

Da pridejo družine vpoklicanih v resnici do teh podpor, pravi postava, da je nedopustna vsaka eksekucija na te prejemke. Iz istega vzroka je nedopustno te prejemke komu drugemu prepustiti s cesijo ali jih zastaviti.

Z ozirom na veliko število vpoklicanih ne bo mogoče, da bi državne oblasti takoj vse prošnje za podpore pregledale in plačila nakazale. Ker bo pa potreba in sila gotovo nastopila prej, ko pridejo svojci vpoklicanih do podpor, za to določa postava, da lahko občine dajo posebno potrebnim na račun podpor predujme. Ako občina da tak predujem, je izjemno ravno za občino po postavi veljavno, če svojci občini toliko svojih prejemkov iz podpore odstopijo, koliko dobijo nanje predujma.

Prošnje za podpore se vlagajo pri županstvu. Prosi lahko za podporo ali vpoklicani sam, ali pa njegova rodbina, in sicer je najbolje, ako prosi žena za se, za svoje otroke in po potrebi tudi za druge družinske člane. Če vpoklicani nima več žene, lahko prosijo za otroke njegovi stariši ali so lišče ali tisti, katerim je vpoklicani prepustil skrb za otroke.

Ker je veliko ljudi, ki ne poznajo postave, in ki tudi ne berejo nobenega javnega razglasa in ne časopisja, se vtegne pripetiti, da marsikdo niti ne ve, da ima pravico do podpore, čeravno je v potrebi. Zato določa postava, da je mogoče vložiti prošnje za podpore še dva meseca potem, ko se vrne vpoklicani v svoje civilno službovanje, oziroma šest mesecev potem, ko se dožene, da je vpoklicani bil v boju usmrčen. Prošnje, ki pridejo pozneje, se ne vpoštevajo.

Podpore se imajo izplačevati prvega in šestnajstega vsakega meseca, in sicer za vsakega pol meseca naprej. Seveda sedaj od začetka to ni mogoče. Zato bodo tisti, ki vložijo prošnje, dobili, kakor naglo bodo prošnje rešene, izplačane podpore najprej za nazaj od dneva vpoklica do dneva rešitve in potem še v naprej do šestnajstega dotičnega ali do prvega prihodnjega meseca.

Če kdo misli, da mu je pristojna oblast prisodila premajhno podporo, ima pravico se obrniti na posebno komisijo, ki obstoji pri deželni vladi. Člani te komisije so: deželni predsednik ali od njega določen politični uradnik, dalje zastopnik finančnega ravnateljstva in zastopnik deželnega odbora.

Vse prošnje za podpore so kolkov proste, enako tudi vse priloge k prošnjam, dalje tudi vse pobotnice itd.

Toliko o postavnih podporah!

Ker so te državne podpore vezane na gotove pogoje, ki pri vsakomur niso podani, in ker so v marsikaterem slučaju zlasti, če je bolezen v hiši, te podpore premajhne, naj prostovoljne podpore kolikor mogoče izpolnujejo te postavne podpore. Vzemimo samo slučaj, da zapusti vpoklicani doma ženo, ki je bolna, in ne more ničesar zaslužiti. Ona ima po postavi pravico samo do podpore 70 vin. za preskrbnino in 35 vin. za stanovanje, skupaj tedaj na dan 1 K 05 vin., kar je očividno premalo v teh dragih časih, ki jih bo prinesla vojska s seboj. Tukaj naj pomaga krščanska ljubezen s prostovoljnimi podporami!

"Slovenec."

VIŠJI DAVKI BODO NALOŽENI VSLED VOJNE.

Predsednik Wilson zahteva od obeh zbornic dovoljenje za razpis davkov za sto milijonov.

Washington D. C., 4. sept. — Predsednik Wilson je prišel danes ob 12:30 na skupno sejo obeh zbornic kongresa, od katerega je zahteval v daljšem nagovoru dovolitev letnih davkov v višini 100 milijonov dolarjev, da se pokrije sled evropske vojne nastali primanjkljaj v zakladnem uradu.

Predsednik je povdarjal pred kongresom, da mora izvršiti dolžnost, katere najrajše ne bi. Svojo dolžnost reši brez pomislekov ali zagovarjanja, da ne bi mogoče kdo dvomil v teh nevarnih urah o moči zakladnega urada Združenih držav

Zakladni urad more sicer shajati še dolgo časa, je rekel, toda če bi odvzela zvezna vlada iz narodnih bank svoje vloge, ki znašajo $75,000,000, bi moglo to postati usodepolno za deželo. Predsednik je navajal na to, da bi bilo napačno siliti zvezno vlado, naj najame posojilo, ali da bi izdajala bonde.

Nadalje je apeliral na domoljubno misleče državljane, naj sprejmejo to breme radevolje, da se reši deželo neprilik.

Takoj po zaključku predsednikovega govora so se začeli člani kongresa baviti s Wilsonovim načrtom. Prvomestnik Underwood je sklical sejo odseka za pota in sredstva. Predloga bode kmalu predložena zbornici.

M. J. MURPHY, predsednik. GEO. L. BROZICH, blagajnik.

THE FIRST STATE BANK OF ELY

PRVA DRŽAVNA BANKA, ELY, MINN.

se vljudno priporoča za vse bančne posle, kakor tudi pošiljanje denarja na vse strani sveta ter čekovni promet. Hranilne vloge obrestuje po

3% od sto

od dneva vloge.

Naša banka je prva državna banka v mestu in je pod strogim državnim nadzorstvom; poleg tega imamo zvezo z občeznano Union Investment Co. iz Minneapolisa, Minn., pri kateri so interesirani glavni bankirji iz Chicage in New Yorka, zatorej so Vaše vloge pri nas

absolutno varne.

DENAR V STARO DOMOVINO pošiljamo vsak dan in naše cene so vedno nizke. Zastopamo tudi najboljše zavarovalne družbe proti ognju, istotako izvršujemo vsa notarska dela.

Pridite k nam zamenjati Vaše čeke ob plačilnih dnevih. — Z nami posluje pretežna večina domačih trgovcev, kateri so tudi delničarji.

NARODNA KNJIGOTRŽNICA

5410 WYOMING STREET -:- -:- DULUTH, MINN.

priporoča

SVOJO VELIKO ZALOGO PRIPOVEDNIH, POUČNIH IN MOLITVENIH KNJIG. — VELIKA IZBER DRAMATIČNIH IGER. — PIŠITE PO CENIK.

Fitger Brewing Co.

Duluth - Minn.

Večina slovenskih gostilničarjev toči Fitger pivo, v sodčkih in steklenicah varjeno iz pristnih snovij.

Josip Gerzin

zastopnik za ELY, Minnesota.

MAJHEN NAROD, KI IMA DOSTI ZAVEDNIH LJUDI, JE VEČ VREDEN KO VELIKI, KI OBSTOJA IZ SAMIH SOCIJALNIH NIČEL.

KADAR GRESTE V STARI KRAJ NAZAJ V STARI ZAHTEVAJTE "TICKET" ZA

Baltimore and Ohio železnico

CHICAGO do NEW YORKA

PIŠITE: R. C. HAASE.

Northwestern Passenger Agent ST. PAUL, MINN.

po parobrodno knjižico, ki kaže vdobnosti te žeelznice do parnika.

BERITE IN RAZŠIRJAJTE "NARODNI VESTNIK".

ELCO THEATRE

AURORA, MINNESOTA.

Vam vedno nudi najboljše premikajoče slike, petje in dramatične predstave. — Naše predstave so dobro izbrane za mlade in stare. — Vstopnina vedno samo 5c in 10c. — Začetek vsak večer ob pol osmi uri. Za nedelje imamo posebne programe. NE ZAMUDITE JIH.

Mi imamo najboljše automobile za prevažanje po celem Range. Kadar se hočete peljati, vprašajte pri nas za cene, katere so najnižje. NAŠA POSEBNOST JE ZAPRTI AVTOMOBIL za poroke, krste in pogrebe. Odprto noč in dan.

TELEON 64.

SANDBERG (SMOLEY) BRATJE, lastniki.

Duluth Brewing & Malting Co.

DULUTH, MINNESOTA.

Vari najboljše in rojakom dobro znano pivo v steklenicah poh imenom "REX", kakor :-: :-: tudi pivo v sodčkih. :-: :-:

Math. Kostainshek

upravitelj za Mesaba Range. :-: Virginia Minn.

"Narodni Vestnik"

National Herald.
Slovenic Semi-Weekly.
Owned and published by the
Slovenian Printing & Publishing Company
a corporation.
Place of Business: Duluth, Minnesota, 405 W. Michigan Street.

National Herald
Issued every Monday and Thursday; subscription yearly $2.00

The best Advertising medium among Slovenians in the Northwest.
Rates on application
Entered as second-class matter May 11. 1911 at the post office Duluth, Minn., under the Act March 3, 1879."

„NARODNI VESTNIK"
izdaja
Slovenska tiskovna družba, Duluth, Minn.
Izhaja vsak ponedeljek in četrtek zvečer na 8. straneh

Naročnina stane:

Za Ameriko za celo leto	$2.00
za pol leta	$1.00
Za Evropo in Canado za celo leto	$3.00

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne sprejemajo.
Denarne posiljatve in dopisi se naj posiljajo na naslov:
"Narodni Vestnik", 405 W. Michigan Street, Duluth, Minn.
Telephone, Melrose 1113.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL WORLD BUILDING NEW YORK

PRAZNOVANJE DNEVA DELA.

Danes so delavci po vseh državah Unije proslavljali delavski dan; tudi drugi sloji praznujejo ta dan, ker vedo prav dobro, da je treba pripoznati vitalne moči človeške družbe. Kakor prehajajo leta, in dobivamo boljši pregled nad zgodovino, se vedno bolj zavedamo važnosti in pomena dela. Delavci smo končno vsi; pri delu ni razlike. Delavec je, kdor dela z glavo, in nič manj vreden ni delavec, ki dela s krampom in lopato. Vsi delamo za človeštvo, in zato je popolnoma na mestu, da proslavijo vsi sloji ta dan.

Kapitalisti morajo v prvi vrsti spoznavati važnost dela, in jo gotovo tudi poznajo. Samo tega nočejo spoznati, da so delavci tudi opravičeni do zaslužka, ki jim gre. Slišijo se pa lepe besede posebno ob takih dneh o delavcih, ki skrbijo za to, da se kolesa industrije ne ustavijo, toda od takih besed delavec ne more živeti. Delavci so pogoj socialne organizacije in eksistence človeštva, ali kaj dobivajo za to?

Današnji dan se je po vseh državah praznoval, to je res. Proslavil se je dan dela, ker uvideva narod, da je delavstvo najtrdnejši temelj obstoja, toda delavec sam pa se tega dne ne more veseliti, in ga proslavljati, dokler bodo obstajale današnje razmere. Lep poklon je dobilo delavstvo v Ameriki za proslavo delavskega dneva pred tedni iz Evrope, kjer se kolje proletarijat na ukaz peščice ljudi, in pred dnevi iz lastne dežele, kjer je bila nad delavstvo zopet sklicana vojaška sila, t. j. v Butte, Mont. Pod takimi razmerami ni čudno, ako ima zavednejši del delavstva za take proslave le pomilovalen posmeh, ampak da se neprestano trudi z dobro organizacijo in politično osvojitvijo otresti spon, ki je sedaj vklepa. Kadar bodema delavci v resnici svobodni, da se naša važnost ne bode samo upoštevala, ampak tudi pripoznavala, kakor je treba, tedaj bodemo mogli v resnic praznovati

"DAN DELA!"

ZBRIHTAJTE SE VENDAR!.

Pred tedni smo že poročali, kakim nevarnostim so izpostavljeni vsi oni, ki se hočejo iti borit za "ljubo nam domovino" iz svobodne Amerike, kjer imamo vsekakor boljši obstanek in lepše življenje, kakor v oni Avstriji, kjer je za marsikaterega primanjkovalo celo krompirja s kislim zeljem. To naše stališče nam je prineslo celo grožnje, nekateri "Avstrijaki" (zakaj pa ne gredo ti v vojno? Op. stavca), so nam celo pismenim potom zagrozili, da nam spustijo čreva in da nas pridejo pobit. Hvala jim lepa za to prijaznost, za katero se seveda ne zmenimo, ampak mogoče se jim le ohladi prevroča kri, ako jim naznanimo pismo, katero je prinesel te dni newyorški "Glas Naroda", in ki se glasi:

"Tem potom želim naznaniti, kako se godi z nami Slovenci in Hrvati, katere so pridržali v Havre. Kakor hitro smo dospeli, so nas zaprli in nas stražijo kot vojne vjetnike. Za jesti dobivamo kruh in krompir. Razmere so tako slabe, da so trije že umrli, drugi pa so oboleli. Mi smo oni potniki, ki smo odpotovali dne 29. julija s parnikom "La Savoie". Možkih nas je 210, žensk in otrok 50. Mi Slovenci imamo karte do Ljubljane, Hrvati do Zagreba. Zakaj nas ne pustijo naprej, da pridemo domov? Ljudje jočejo noč in dan, in ne vedo, kaj bi počeli."

Tako se glasi v izvlečku verodostojno pismo potnikov, ki so odpotovali iz New Yorka dne 29. julija, ko se še ni vedelo, da bode vojna. Pa vendar so prišli tudi ti nedolžni ljudje v tako zagato. Priporočamo, da to pismo posebno pazno prečitajo oni ljudje, ki nam obljubujejo, da bomo v "facaneteljnih" nosili svoja čreva. Pamet, pamet!

NOVI DAVKI RADI EVROPSKE VOJNE.

Naš predsednik je v karakterističnem govoru pred kongresom zaprosil, da naj zvezna zakonodaja dovoli naložitev izrednega davka v znesku 100 milijonov dolarjev na leto. Svoj predlog je utemeljil s tem, da bi znal zakladni urad priti v neprilike, v še večje pa vsa dežela, ako bi bil primoran vzeti iz naših narodnih bank naloženi kapital v znesku $75,000,000.

Predsednik Wilson je bil popolnoma upravičen, zahtevati to od kongresa. Združene države sicer niso direktno zapletene v vojno, ki divja v Evropi, toda odpadli so razni dohodki, tako n. pr. pri carini, izvozu itd., da se mora na kak način pokriti primanjkljaj v zakladnem uradu. Treba pa je, da se bode naložil davek onim, ki ga morejo plačati, da ne pade to novo breme kot posledica klanja v Evropi na rame delavstva. V teh težkih časih ne pomaga nobeno zabavljanje, treba je resnega dela, da bode imelo kaj uspeha.

V resnici je velika škoda, da v našem kongresu nimamo nobenega zastopnika, ki bi čuval v prvi vrsti samo delavske koristi in interese. Ravno v teh časih mora delavstvo izprevideti, kako velikanske koristi in nepreglednega pomena so zanje zastopniki v zakonodaji, da se v nekaterih časih res takorekoč neobhodno potrebna naložitev ne naloži na rame delavstva. Povdarjamo da bi bila nezmisel, hujskati v sedanjih časih. V jeseni so volitve, takrat govorimo. In kakor smo že povedali pred kratkim v tem listu, brez državljanske pravice nimate glasu; postanite torej državljani, volite, kadar vas kliče dolžnost, drugače bodete morali pobirati vedno drobtinice in se zadovoljiti s tem, kar vam dajo naši kapitalisti na tak način, kakor bi se morali še zahvaliti za milost, da jim smete za sramotno plačo delati ter plačevati zanje določene doklade.

NAŠA INDUSTRIJA IN VOJSKA.

Naši amerikanski kapitalisti si že manejo roke veselja, ter pričakujejo velikanskih profitov iz sedanje evropske vojne, toda oni delavci se motijo, ki mogoče mislijo, da bode odpadla tudi zanje kaka večja drobtinica. Prosperirale namreč ne bodo vse industrije, ampak samo nekatere, one industrije pa, ki so kolikortoliko navezane na uvoz, bodo celo trpele.

V naši državi Minnsota, mislimo, bodemo deležni prosperitete. Pridobivanje železne rude v Združenih državah je znašalo leta 1913 do 61,980,437 ton. To je 6,830,290 ton več, kakor leta 1912. Toliko železne rude se sploh še ni pridobilo od ustanovitve amerikanske železne in jeklene industrije.

Ker se nam sedaj za dolgo časa ni treba bati konkurence evropejske železne in jeklene industrije, je naravno, da bode ta naša industrija posebno prosperirala, najbolj pač leta 1915. Toda vse industrije pa ne bodo tako srečne, da bi profitirale od evropske vojne, in v tem ravno tiči nevarnost za delavstvo.

Tako bode posebno trpela tekstilna industrija, ki zaposleva lepo število delavcev in delavk v raznih državah Unije. Iz inozemstva ne bode več mogoče uvažati kemikalij, barv in barvil, in naša tekstilna industrija si začasno ne more pomagati brez importiranih potrebščin. Mogoče je že, da se bode tudi tukaj dalo proizvajati potrebna barvila. Toda to potrebuje časa, in potem je tudi vprašanje, če bode nadomestek iste kakovosti in vrednosti. Posebno Nemčija — to se mora priznati — je svojo industrijo kemikalij in barvil povzdignila na naravnost čudovito visoko stopnjo. Tam gre vednost roko v roki z industrijo; vsled tega ni pričakovati, da bi mogli mi v kratkem času dohiteti Nemčijo. Mnogo, mnogo delavcev bode tukaj prizadetih vsled tega. Celo naša vlada zamore priti v zadrego, ker prihaja barva za tisk znamk in papirnatega denarja iz inozmstva, in tukaj niso dobro znani načini, kako se narejajo barve, katerih ni mogoče odpraviti z raznimi kislinami. Mogoče bode vendar dobivati potrebščine skozi nevtralno Holandsko — ako bodo mogli inozemzemski fabrikati sploh vzdrževati promet.

DOLGOTRAJNOST VOJSK.

Kako dolgo časa bode trajala velika evropska vojna?

To je vprašanje, s katerim se bavi vsakdo, pa naj se že nagibljejo njegove simpatije na to ali ono stran. Toda ni ga človeka, ki bi mogel dati na to vprašanje povoljen odgovor. Ko je nek časnikar vprašal profesorja Muenstenberga, koliko časa bo po njegovem mnenju trajala vojna, je odgovoril "od dvajset dni do dvajset let." Lord Kitchener, angleški vojni minister, je govoril o triletni vojni, toda če je s tem zadel pravo, seveda ni mogoče vedeti. Angleška zavarovalna družba "Lloyd" je prepričanja, da vojska ne bode trajala dalj, kot do 31. decembra. Mnenja se tedaj zelo delijo.

Nemško-francosko vojno je napovedal leta 1870 dne 14. julija Napoleon III., in 10. maja 1871 je bil sklenjen mir v Frankobrodu ob Meni. Premirje pa je bilo doseženo že 28. januarja 1871.

Rusko-japonska vojna se je začela 5. februarja 1904 s prekinjenjem diplomatičnih zvez in brez formalne napovedi vojne; Portsmouthski mir je bil podpisan 23. avgusta 1905.

To so bile v zadnjih štirih desetletjih edine vojske med dvema velevlastima; pa tudi druge niso trajale dolgo: rusko-turška vojska leta 1877—78, kitajsko-japonska vojska, bursko-angleška vojska, špansko-amerikanska, in obe balkanski vojni so bile izvojevane tekom enega leta, medtem ko so se vojske v prejšnjih časih vršile leta in leta. In sicer: amerikanska državljanska vojna 1861—65, vojska za neodvisnost 1776—83, sedemletna vojna Friderika Velikega 1756—63, Napolenove vojske 1796—1815, tridesetletna vojna 1618—1648. To so najstrašnejša krvava znamenja zgodovine... in po vsaki teh velikih vojsk je človeštvo napravilo velik korak naprej. Razvoj železniškega prometa, izpopolnitev morilnega orožja, strašno narasli stroški in velikanske žrtve moderne vojske, ki je pravzaprav vrsta manjših bitk, vse to je napravilo dolgotrajne vojne nemogoče. Stroški te vojske se računijo na dan na trideset milijonov, in noben udeleženih narodov ne bi mogel vzdržati triletne vojne, ako se ne bi hotel financijelno in materijelno popolnoma uničiti.

O DOLGOVIH.

Plačevanje dolgov je zelo neprijetna stvar. Znan je pregovor, da je dolg slab prijatelj. Zanimivo je, kako so se v raznih časih izterjevali dolgovi. V prastarih časih je imel upnik vse pravice nasproti dolžniku. Po rimskem pravu so odgovarjali za dolg ne samo dolžniki, marveč tudi njegovi starši, njegova žena in njegovi otroci. Upnik je lahko prodal dolžnikovo ženo, in otroke kot sužnje in je s skupilom poravnal dolg. Tudi nemško pravo je poznalo slične določbe. Kdor ni mogel plačevati svojega dolga, tega je tudi po nemškem pravu lahko upnik prodal kot sužnja. Jedva je poteklo nekaj nad 40 let, da se je v posameznih evropskih državah odpravil zakon, ki je dovoljeval upnikom, da so smeli zapirati dolžnike, kakor dolgo so hoteli. Da so bili takšni zakoni brezmiselni, nam ni treba še posebe naglašati. Na ta način je namreč bila odvzeta dolžniku vsaka možnost, da bi mogel svoj dolg poplačati, ker si ni mogel, dokler je bil zaprt, ničesar prislužiti, še manj pa kaj prištediti. Srednji vek je bil v vprašanju dolgov posebno originalen. Ako si je v srednjem veku kdo izposodil denar, je moral izdati izjavo, da so dolžniki tudi njegovi poroki in da se ti poroki z njim vred zavezujejo, da so upniku na razpolago, kadarkoli jih zahteva. Ako dolžnik svojega dolga ni plačal, je imel upnik pravico pozvati dolžnika in poroke, v kakšno hišo ali krčmo, kjer se je on nastanil. Tu je živel in trošil tako dolgo na dolžnikov in njegovih porokov račun, da mu je upnik dolg plačal. Upnik je lahko povabil v gostilno tudi cele družbe, ki so se na dolžnikov račun zabavale, jedle in pile ter dolžniku povzročale še večje stroške. Ta običaj je bil v navadi v Evropi od 13. do 16. stoletja. Ako je imel v srednjem veku graščak ali država izterjati kak dolg se je proti dolžniku postopalo z največjo brezobzirnostjo. Pruski kralj Friderik Veliki je dal na primer zapreti neko šlezijsko mesto, ki ni hotelo plačati neke kazni. Mestni župan in občinski odborniki so morali v ječo in niso dobivali druge jedi, kakor slanike, a niti kapljice vode. Ta odredba je tako silno vplivala nanje, da so takoj drugi dan plačali njim naloženo kazen. Zelo navadno sredstvo za izterjavanja dolgov je bilo v srednjem veku prisilno nastanjevanje. Upnik je poslal dolžniku enostavno kako stranko v hišo. Ta stranka je potem postala pravi gospodar v hiši. Dolžnik je moral zanjo skrbeti in ji vsak dan dajati denarno podporo. Upniku daje še danes zakon pravico do dolžnikovih premičnin. Zarubiti se mu ne smejo po zakonu samo nekatere najpotrebnejše stvari. Toda ta določba je v stvari sami docela brezpomembna. Dolžnik vendarle ne more živeti, ako mu tudi puste najpotrebnejše stvari. Zato je v pravniških krogih opažati gibanje, da bi se upniško pravo spremenilo zlasti z ozirom na rubežen. Dogaja se namreč često, da se dolžniku zarubi in proda zadnji koščck, ki ga poseduje, vendar pa upniki od tega ničesar ne dobe ker požro vse stroški.

Hodil je po svetu modrijan in je opazoval svet in življenje in je iskal velikih čudes in je zapisoval največje v večen spomin. In glej med največjimi in najlepššimi so bili oni, ki izviraj iz duše ženskine, ljubeče s prvo, veliko in istinito ljubeznijo, z ljubavijo, ki podira vse ovire, ki trpi vse, vse žrtvuje za svojo ljubezen, za izvoljenega svojega srca. Ker najsilnejša vseh sil je moč take ljubezni.

Ideje ni treba zagovarjati. Zagovarja in brani se sama. Naša dolžnost je samo, da jo pokažemo v pravi luči, ali bolje, da obvestimo intenzivneje posamezne njene strani, opozarjamo na to in ono, potem pa da jo prepustimo občinstvu. Nekateri se seznanijo ž njo, da dobijo snov za razgovor, drugi jo umore z ironijo, tretji pa ji odpro vrata in ona jih dvigne v svoje višine.

Na licu človeškem je pisana zgodovina dotičnikova. V očeh se zrcali tihi mir kakor valovita razburjenost in vzburkanost njegovega srca. V obraz je kakor z mogočnim trdim dletom vklesano človeško trpljenje in gorje. Na obrazu spoznava mislеč človek znake srčnih strasti, duševnih bojev, razjedajočih dvomov.

Narodi, ki so na zelo nizki stopnji kulture, so sicer res igrača v rokah duševno daleč jih nadkriljujočega mogotca; ali to velja samo za lobo najnižjega kulturnega stanja. Kadar se pa začenjajo narodi sami kretati in kadar začenjajo narodi sami upravljati s svojo usodo, tedaj se kaže jasno da so tudi oni mogotci in vladarji, ki igrajo vodilno vlogo, le otroci svoje dobe in da so njih dela bila mogoča samo kot posledica prirodne evolucije.

Najmodernejša slovenska tiskarna v Ameriki

Tiskarna Narodni Vestnik
405 West Michigan Str., Duluth, Minn.

Izdelujmo vse v tiskarsko stroko spadajoče stvari lično, ceno in točno. Tiskovine za društva v eni ali več barvah naša posebnost. Pismeni papir in kuverte izdelujemo jako okusno. Poskusite naše delo. Mi jamčimo zadovoljnost. -:- -:- -:- -:-

Unijska tiskarna.

Cenjeni rojaki!

Delavstvu naprotna klika je s silo dosegla, da so se razpisale volitve za odpoklic za 15. septembra 1914. Prizadet sem tudi jaz. Stal sem vedno na strani delavcev in na strani delavcev hočem ostati. Vedno sem bil in bom za pravice prebivalstva občine Eveleth, in edino to je povod, da sem delavskim nasprotnikom trn v peti. Rojaki volilci, Vi ste me izvolili mestnim komisarjem, in jaz trdno upam, da boste ostali mož beseda, in da boste oddali vaš glas dne 15. septembra zopet zato, da ostane Vaš rojak še zanaprej mestni komisar.

Joseph J. Brince.

Volilci na Eveleth!

Stranka, ki je zoperna delavskim interesom, je s silo dosegla, da so se razpisale volitve za odpoklic na dan 15. septembra. Prizadet je podpisani, zato ker je bil vedno za pravice, delavcev, in misli tudi za pravice delavcev vstrajati. Delavci, Vi ste me izvolili za župana. Vaši nasprotniki skušajo, da se mi vzame županstvo, zato ker ste bili Vi za me in jaz za Vas. Vdeležite se dne 15. septembra vsi volitve in oddajte svoj glas za pravično stvar. Pokažite, da ste v svobodni državi, pokažite onim, ki so zoper delavstvo in zoper Vas, da ste zavedni možje, ki držijo prvič dano besedo, pokažite, da imate zaupanje v sedanjega župana. Ne oddajte svojih glasov za odpoklic od Vas izvoljenega župana, ampak glasujte vsi, da ostane še zanaprej John Gleason župan občine Eveleth. Vi ste zaupali v me pri zadnjih volitvah in jaz tega zaupanja nisem zlorabil, zatoraj upam, da mi boste Vaše zaupanje skazali tudi pri volitvah dne 15. septembra. Vi za me, jaz za Vas.

John Gleason.

POZOR!

Vsi oni, kateri iz škodeželjnosti kradejo pridelke ali drugače poškodujejo moje posestvo ali "farmo" blizu Ely, naj si vzamejo na znanje, da kazen za tako delo ne bo izostala. Jaz ne želim nobenemu nič slabega, toda prizadeti, za katere že vem, bodejo si sami krivi, če jih zadene roka pravice.

(1x) MATH, KAPSCH.

JAPONSKI ZRAKOPLOVCI MEČEJO BOMBE.

Tokio, 7. septembra. — Poveljnik japonske mornarice poroča, da so japonski zrakoplovci metali bombe iz zraka na nemško trdnjavo Tsing Tan v Azeji.

Nemci so streljali na zrakoplovce, in so zadeli en zrakoplov petnajstkrat, vendar je srečno ušel.

TURKI ZBIRAJO VOJAŠTVO PRI ČATALJI.

London, 8. septembra. — Brzojavka iz Aten poroča, da zbirajo Turki večje čete pri Čatalji, 25 milj severno od Konstatinopelja. Bojijo se, da bi Rusi napadli Turčijo.

RUSI SO VJELI NEMŠKI ZRAKOPLOV.

Petrograd, 7. septembra. — Rusi so streljali na nemški zrakoplov Zeppelinove tipe in so ga spravili na tla. V zrakoplovu je bilo 30 oficirjev, ki so imeli s seboj bombe.

Rusi so spravili na tla tudi en avstrijski zrakoplov.

ITALIJANSKI SOCIJALISTI ZA NEVTRALNOST.

Pariz, 7. sept. — Brzojavka Havas časnikarski agenturi iz Rima javlja, da držijo italjanski socijalisti po vsej kraljevini shode in odobravajo odločnost vlade v svoji nevtralnosti.

Nemški socijalistični vodje so prišli v Italijo z namenom, da pregovorijo italijanske socijaliste, da zahtevajo od vlade, da gre Italija Nemčiji na pomoč. Namen Nemcev je povsem spodletel, ker so jim italijanski socijalisti odgovorili, da bi zmaga Anglije, Rusije in Francije vplivala na razoroženje vse Evrope.

TRINAJST PREMOGARJEV JE ZASUTIH.

McAlister, Okla., 5. septembra. — V Union premogovniku v Adamson, Okla., je zasulo trinajst premogarjev. Rešilni delavci delajo na vse pretege, da bi rešili svoje tovariše, kateri so za 30 čevljev debelim plazom premoga in skalovja. V Adamson dela več Slovencev.

NEMCI PROGNANI V ŠVICO.

London, 4. septembra. — Iz Basela, Švica, se poroča, da je nemški general Dimling s svojo vojsko vbežal v Švico, da se je rešil francoskega vjetja.

RUSI SO VZELI ČERNOVICE.

Milan, Italija, 5. sept. — Poročevalec bukareškega "Secolo" poroča, da so Rusi zasedli Černovice brez vsakega odpora od avstrijske strani.

Černovice so glavno mesto kronovine Bukovina, ki leži na rusko avstrijski meji.

ANGLIJA KLIČE PREBIVALSTVO V VOJSKO.

London, 5. septembra. — Ministerski predsednik Asquith je razglasil, da je dolžnost vsakega možkega v Britaniji, da se prijavi v vojsko. Odprl je mnogo uradov za pobiranje rekrutov. Na oklic Lord Kitchener-ja se je prijavilo okoli 300.000 rekrutov.

V AVSTRALIJI JE ZMAGALA DELAVSKA STRANKA.

Sydney, N. S., 7. septembra. — Pri zveznih volitvah v Avstraliji je sijajno zmagala delavska stranka.

ŠTIRJE UMIRAJO VSLED AVTOMOBILSKE NESREČE.

Sioux City, Iowa, 7. septembra. — Na tukajšnjem železniškem križišču je zdirjal avtomobil v vozeči vlak.

Štiri osebe umirajo, dve ste manj težko poškodovani.

MINA JE POTOPILA ANGLEŽKO KRIŽARKO.

London, 7. septembra. — Angležka križarka Pathfinder je zadela v Severnem morju ob mino, in se je potopila. Na križarki je bilo 268 mornarjev. Število rešenih je neznano.

BELGIJCI SO POTOPILI STOTINE NEM...

London, 7. septembra. — ... javka iz Ostend na Belgijsk... roča, da je pri napadu na ... Termonde zgubilo okoli 500... cev življenje.

Belgijci so odprli kanale ... Nemci obkolili mesto, voda ... plovila vso okolico in Nem... imeli velike težkoče ... Mnogo stotin jih je našlo ... vodi in pustili so v begu ...

VARNOST!

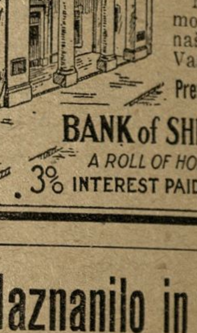

Skrb, s ... se vodi Bank of Sheboygan, ... či trdnost ... Koristi ... ljev in ... njih vlog ... va skrb ... ravnateljev ... radnikov. Mi Vas ... mo, da ... našo bank... Vaše vloge. Premoženje ...

BANK of SHEBOYGAN
A ROLL OF HONOR BANK
3% INTEREST PAID ON SAVINGS

Naznanilo in priporo...

Rojakom iz Chisholma in ok... znanjam, da sem preselil svoj

GOSTILNO

v Klinc-evo hišo na
2nd AVENUE & LAKE STR...

Priporočam se Slovencem in ... za mnogobrojen poset.

Pri meni se dobi vedno ... kapljica za žejo in fine ... Svoji k svojim!

JOHN LAMUT
SLOVENSKI GOSTILNIČAR

ROJAKOM!

Kadar pridete v Gary, Ind., ... vabljeni stopiti v Ign. Prosenik...

GOSTILNO

ki je najboljša v tem mestu ... stna pijača in smodke ... razpolago.

Imam tudi usnjarsko obrt ... pravo avtomobilov, komat... izdelujem ter popravljam ... narske in sedlarske izdelke.

Priporočam se rojakom.

IGNAC PROSENIK
1113 Jefferson St., GARY ...

Probate Court Notice

Order of Hearing on Petition for Administration. State of Minnesota, County of St. Louis, SS.

IN PROBATE COURT.

IN THE MATTER of the Estate of Jakob Skrjanc, Decedent.

THE PETITION of John ... having been filed in this Court, presenting, among other things, ... Jakob Skrjanc, then being a ... ident of the County of St. Louis ... of Minn., died intestate, in the County of St. Louis, State of Minnesota, ... 1st day of May 1914; leaving ... in the County of St. Louis, ... Minnesota, and that said petitioner ... the attorney in fact of the ... said decedent, and praying that ... of Administration of the estate of said decedent be granted to said John ... janc.

IT IS ORDERED, That said petition be heard before this Court, at the Probate Court Rooms in the Court House, in Duluth, in said County, ... the 28th day of September 1914, ... o'clock, A. M., and all persons interested in said hearing and in said matter are hereby cited and required at said time and place to show cause, if any there be, why said petition should not be granted.

ORDERED FURTHER, That this Order be served by publication in the "Narodni Vestnik" according to law, and that a copy of this Order be served on the County Treasurer of St. Louis County not less than ten days prior to said day of hearing.

Dated, Duluth, Minn., August ..., 1914.

By the Court
S. W. GIL...
Judge of Probate.

Attest: A. R. Morton, Clerk of Probate.
Seal, Probate Ct., So. Louis Co., ...
N. V., 8-31, 9-8-14, 14.

Gospodarstvo, gospodinjstvo in znanstvo.

ORGANIZACIJA ŽENSTVA.

Naobraženo, trezno in samostojno misleče ženstvo je najgotovejše jamstvo napredovanja vsega naroda.

Veliki Norvežan Henrik Ibsen je dejal že pred 40 leti: "Ženske so, ki bodo rešile ljudska vprašanja, toda rešile jih bodo kot matere; samo na ta način se more to zgoditi in v tem je velika naloga žene . . ." Da pa morejo te matere povoljno izvršiti naloženo jim delo, morajo biti celi ljudje, krepke in prosvetljene osebnosti, ki poznajo resnobo življenja in se zavedajo docela svojih dolžnosti in svoje važnosti.

Vsakdo, ki opazuje slovensko javno življenje, ki hoče biti nepristranski in pravičen ter se ne boji resnice, četudi je neprijetna, mora priznati, da so naše stranke veliko zamudile, ker so obračale premajhno pozornost na ženstvo. Ako je resnično, da nam je prijatelj dober, sovražnik pa koristen, moramo pravično priznati, da so reakcionarci vse bolj in prej spoznali pomen ženske za narod in so znali tudi v tem oziru obrniti vodo na svoj mlin. Voditelji reakcionarnih strank so si znali pridobiti neuvaževane priprostejše ženske sloje, ki so jih organizirali v močno falango. Kakor zna ta falanga aktivno nastopati za ideje svojih gospodarjev, vidimo v priliki volitev, ko so ravno ženske silno fanatične agitatorice.

Židovska tradicija: "Mož bo nad tabo gospodoval" se je globoko zajela v slovensko mišljenje in načelo Mozesovo živi še v XX veku p. Kr. Slovenci so smatrali in deloma še smatrajo žensko za delavko ali za množilko zaroda ter v najboljšem slučaju za okrasek hiše. Zato naj se ženska ne vtika v javnost, zlasti pa ne v politiko, saj bi zaradi tega "trpelo in bilo onečaščeno sveto rodbinsko življenje." Tako pravi še danes marsikak rojak, ki se popolnoma po nepotrebnem boji za svojo komoditeto.

Slovenski listi se navadno posmehovalno izražajo o smelem nastopu naprednih Angležinj, ki so si v kratkem času že priborile vsaj nekaj političnih pravic Seveda so miljoni pridobivajočih Angležinj dale.č v izomiki pred Slovenkami in tudi pred velikim številom Slovencev.

Strah pred žensko emancipacijo so povzročile pač nekatere pretiranke, katerih baš resno ženstvo v svojem stremljenju najmanje spoštuje. Toda vsak boj rodi take izrastke, ki ideji več škodujejo kakor koristijo. Resnica pa je, da takozvani 'tretji spol' med zdravim, resnim Slovanstvom ne najde nikakih tal, najmanje pa v Sloveniji. Vsekakor se Slovencem ni treba bati, da bi bila ženski pot v svobodno življenje, v razne poklice in stanove ter tudi pot v politično delovanje pogubna. Nikakor ne bo tak neizogiben prevrat, ki se vrši počasi z izpreminjajočimi se socialnimi razmerami, povzročil take krize v zakonskem življenju. Razmerje zakoncev se bo le poglobilo in dobilo večjo vrednost in čednost. Že danes pametni možje ne cenijo nič več kakor najlepšo čednost na ženi one omejene nedolžnosti in plašnosti. Ta čednost naših prababic je bila v resnici navadno le nevednost in nepomagljivost. Bogata zrelost in zmožnost, sloditi možu v najresnejših, najvišjih in najdražjih stremljenjih, to velja tudi danes nekaj. Možje kulturnih narodov so že vvrstili ženske v svoje bojne vrste, da hodijo ista pota in zasledujejo energično in samozavestno iste cilje.

Da je ta enakopravnost mogoča, dokazujejo mnogi prelepi uspehi žensk raznih narodov na literarnem, umetniškem in znanstvenem polju. Ako so ženske dandanes že samostojne zdravnice, vseučiliške docentke, uradnice, veletrgovke, umetnice, redaktorice velikih in uglednih listov, žurnalistke, odvetnice, pridigarice i. dr., potem morejo ženske tudi samostojno izvrševati svoje državljanske pravice. Resnica je pač, da so ženski ženiji prav tako — izjema, kakor so moški. Kakor kažejo uspehi v Novi Zelandiji, v nekaterih ameriških državah, na Finskem, Norveškem, Holandskem in drugod, je naobražena ženska tudi zrela za politično delovanje. Dandanes so ženske že samostojne obrtnice, trgovke, tvorničarke in podjetnice, katerim je podrejeno celo krdelo moških uslužbencev. In zato se je zgodilo, da se je vseučil. profesor dr. T. Masaryk, odlični češki pisatelj in vodja stranke čeških realistov izrekel z vso odločnostjo za volilno pravico ženstva in za politične pravice žensk. V svojem znamenitem govoru v avstrijskem parlamentu je dr. Masaryk izjavil, da je prepričan, da bi prinesle ženske pri vseh narodih prav zdrav element v politično življenje, češ: "Ženske niso tako udane alkoholizmu kakor moški, zato so zdravejše, in prav temu dejstvu se imajo moški zahvaliti, da sploh fizično žive.

Enakopravnost doseza vsak član človeštva s kulturo in s produktivnostjo. Da morejo postati naše ženske kdaj enakopravne moškim, jim je treba torej enake kulture in po tej enake produktivnosti. Da pa j to mogoče, je treba ženskam v prvi vrsti več šol in višje naobrazbe. S tem pride že sama po sebi in neizogibno socialna in politična enakopravnost. Zato seveda danes slovensko ženstvo še ni zrelo. Treba pa je skrbeti že sedaj, da se zato pripravijo tla, da se postavi ženstvo na lastne noge in bo mislilo s svojo glavo. Tovarišice, priporočam Vam čitajte napredne knjige in napredne časnike. Vsekakor pa se tudi zanimanje Slovenke že obrača počasi k boljšemu, vzvišenejšemu.

Ženske drugih narodov so že davno spoznale važnost organizacije, saj šteje "Svetovna ženska zveza", ki se je ustanovila na poziv Američank, nad milijon žensk in na sto in sto ženskih društev. Vendar me slovanske žene prispevamo malo k tej emancipaciji. Naše stremljenje naj bi šlo predvsem za ciljem, da se združimo vse slovanske žene! Naša narodno dolžnost, naš narodni ponos nam ukazuje, da v zvezi velikih ženskih svetovnih organizacij nastopimo kot mogočna slovanska vrsta, da podpremo delo mož, ki se bojujejo za uveljavljenje pravic slovanskega življa.

Danes divja po vsej Evropi srdita vojska. Preliva se nedolžna kri, ki je prišla iz maternih teles. Vsi mirovni kongresi niso mogli svetovne vojske preprečiti, zato ker sedijo v teh kongresih le možki, ki nimajo nikdar istih čutov kot jih ima ženska, kot jih ima mati. Če bi bile ženske enakopravne z možkimi, vzele bi že davno vsem kraljevskim tiranom moč, ki jim daje pravico pošiljati sinove na polja morije. Ženstvo mora uveljaviti sebe, ako hoče svet imeti kedaj mir. Da se pa ženska enakopravnost čimprej doseže, je treba zlasti Slovenkam vspodbude od strani slovenskih naprednih mož. Samopomoč stori nekaj; a treba je več delavnih moči, treba nam je simpatij in razumevanja od strani možkih, treba nam je višje izobrazbe, katero dosežemo največ s čtivom naprednih listov in knjig. Tovarišice zbudite se, zavedajte se, da ste tako človek kot je možki, in delujmo skupno za splošno žensko emancipacijo, ki bo prinesla svetovni mir.

Slovenska sufragetka.

TEMELJNE IZNAJDBE ČLOVEŠTVA.

V iznajdbah je svet prišel že jako daleč; vendar, če vso stvar natančno premislimo, videli bomo, da so le nekatere temeljne iznajdbe iste korenike, na katerih slone vse poznejše iznajdbe.

Mogoče se bo kedo smejal, ako zapišemo, da je bila velikanske važnosti iznajdba, ki je razkrila človeku, da je ena in ena dve, in da je ena manj ena nič; vendar to je dejstvo. Stavbe, tako velikanske, da zre človeštvo, ki je zgradilo te stavbe, z začudenjem na nje, bazirajo na znanosti modernega računstva, kojega temelj je gori navedeno dejstvo. Kedo je znašel fakt, da je ena in ena dve, in da je ena manj ena nič, ni zabeležila zgodovina. Mogoče je prišel na to dejstvo kak jamar pred miljon leti ali še prej.

Drugo iznajdbo, kateri ni para v današnjem razvitem strojstvu, je mogoče znašla opica, ali pa človek, ki je bil podoben v dejanju, obnašanju in življenju opici. To je bila prva iznajdba stroja, in na svetu je še danes le en temeljni stroj, s pomočjo katerega smo dosegli vso komplicirano mašinerijo današnje dobe. Videli smo že tisoče strojev. Na svetovnih razstavah so razloženi po prostoru, ki zavzema več akrov zemlje, niti dva nista povsem enaka, vendar vsak teh strojev bazira na iznajdbi prvega stroja, ki obstoji iz kamna in kola, kateremu pravimo kontrapeza. To je bil prvi stroj; mehaniki po vsem svetu se mu še danes čudijo, ker na tem stroju, iznajditelj, kojega je nepoznan, temelji vsa strojna vredba današnjega dne.

Velikanske vrednosti je bila tudi iznajdba, ki je odkrila dejstvo, da se zamore z drgnjenjem doseči ogenj. Divjaki še danes nimajo vžigalic, vendar so toliko bolj napredni, da vedo kako se z drgnenjem ogenj včini. Bile so dobe, ko človek tega ni vedel; živel se je od surovega mesa, katerega je trgal z zobmi in rokami, podobno živali. **Razlika v življenju** človeštva je še danes, v dvajsetem stoletju, gorostasna. Še Amerika ima na otokih Tihega morja divjake, ki delajo ogenj z drgnjenjem. Med dlanoma rok sučejo z vso hitrostjo palico suhega ošpičenega trdega lesa, katerega nastavijo na suhi mehki les. Okoli točke, kjer se trdi les na mehkem suče, natrosijo drobne, suhe trave, ki se vname od iskre, katere se napravijo vsled urnega drgnenja lesa. Drugi divjaki delajo ogenj s kresanjem dveh trdih kamnov in dosežejo na ta način iskre in ogenj. Na teh iznajdbah, ki temeljijo na kolu lesa in na kamnu, bazira vsa civilizacija sveta.

Velika iznajdba je bila tudi, da so polarne zvezde nepremične. Brez tega znanja bi ljudstva v svojih preseljevanjih ne vedela v katero stran gredo.

Kamenita in prstena posoda se je rabila v prazgodovinskih dobah. Misel človeka, da je začel sejati razna semena v zemljo, in da je začel krotiti živalstvo, je bil drugi velikanski napredek zemljanov. Velikanska iznajdba je bila delanje usnja in zvijanje rastlinskih delov v niti in v platno. Gotovo je vzelo več stoletji predno je znal človek delati platno na najprimitivnejši način.

Potem je bila razodeta važna iznajdba, da se zamore iz rude s pomočjo vročine izvleči kovine. Tudi dejstvo, da se zamore iz peska s pomočjo vročine napraviti steklo, je svet postavilo na višjo stopinjo civilizacije.

Potem je prišla **na dan** škodljiva prazgodovinska iznajdba — alkohol. Človek je prišel na to, da se doseže iz sadja, grozdja in tudi iz odpadkov — alkohol. To je bil v enem oziru hudi vdarec za človeka. Alkohol je vsmrtil miljone ljudi. Povzročil je razne bolezni ki so se polagoma vtelesile v meso in kri človeka, in so bile ter so še povod mnogo hudega.

Velike **vrednosti** je bila tudi prazgodovinska znajdba — kvas. Kvas se tvori iz razpada in gnitja raznih stvari; vendar je velike važnosti v življenju človeštva z ozirom na to, da je kruh, ki se napravi spomočjo kvasa, vendar najvažnejša hrana človeka.

Sekanje in obdelovanje kamna, žaganje lesa, naprava opeke, iznajdba apna, vse te stvari, ki se nam zdijo danes malenkostnega pomena, so igrale velikansko vlogo v razvoju človeške kulture. Vse to je bilo iznajdeno predno so stopili razni **narodi** iz globočine prazgodovinske teme v svetlejši dan.

Abeceda je bila izum, ki je očarala vse učenjake, kateri se bavijo z jezikovno arheologijo. Pismeni govor se je začel s praskami, katere je napravil človek na kamen. Iz tega se je razvila misel, da je delal človek te znake na plošče iz blata, katere je potem žgal v pečeh. Potem je človek pisal zgodovino s klesanjem črk in besed v kamne, zidovje in spomenike. Pozneje je ovekovečil svoje misli s vrezljanjem besed v drevesno skorjo, v les in pozneje s pisanjem na kožo in na papir. Vsakojake kljuke in podobe so se s časom razvile v abecedo, s katero naznanja danes človek misli svojih možgan in glasove svojega jezika drugemu človeku.

Ako stvar natančno premislimo, je abeceda čudež vseh čudežev, katere je človek o svojim umom spravil na dan. Vendar ni še človek danes izven primitivnega stališča. Človeštvo se dviga dan za dnem, in 1000 let od danes se bo človek čudil našemu še primitivnemu življenju.

Fakt pa, ki so danes vstanovljeni, so velikanske vrednosti, ker ti fakti so povod, da se dviga človek vedno bolj iz teme na dan. Določeno danes ni le, da je ena in ena dve, in da je ena manj ena nič, ampak določeno je tudi, da je zemlja okrogla, da se vrti okoli svoje osi in okoli solnca, da n. toraj veselja v višavah in gorja v nižavah, ampak, da je za človeka veselje in gorje le tukaj na tem svetu, kjer živi danes.

IZOBRAZBA OSVOBODUJE TURŠKO ŽENSTVO.

Prejšnji turški sultan Abdul Hamid je imel precejšen harem. Bival je v krasni palači z imenom Jildiz Kiosk, okoli katere je dal v teku časa sezidati okoli 20 stavb za ženske, in za razne predstave, ki so se vršile za zabavo ženk. Vse te palače so obzidane z dvema zidoma, ki sta tristo čevljev vsaksebi, in med katerima so patrulirali vojaki v enomer.

Palača za harem, katerega je nadzorovala starejša sestra prejšnega sultana, je bila sredi krasnega vrta, kojega vzdržavanje je stalo mnogo denarja. V tej palači je več večjih sob za sprejeme, in okoli štiri sto sob za stanovanje, v katerhi je živela obilna familja Abdul Hamida. Ob času, ko je bil Abdul Hamid vržen s prestola, je imel 272 žen, razne starosti in razne narodnosti. Te ženske so imele 160 otrok razne starosti, na katere je pazilo 127 evnuhov ali skobcev in sužnjev. Govori se, da več teh sultan še nikdar ni videl, in da tudi one niso videle njega. Te ženske so darovale sultanu največ razni pašati in drugi, ki so podarili sultanu svoje hčere, da so ložje dosegli politično moč ali kako drugo vdobnost. Bila je pa tudi največja čast za turške dekleta, ako so prišle v sultanov harem. Abdul Hamid je pa dajal te ženske stran, kakor če bi bile konji ali psi. Za prave žene je imel le štiri, katere so imele posebna stanovanja, posebno postrežbo in posebne kočije; vendar vse ženske bile so pod nadzorstvom sultanove starejše sestre in pod eunuhskim glavarjem, Aga paša,, kateri je bil arabskega rodu in je bil črn kot saje. Ko je bil sultan pregnan s prestola so šle štiri ženske ž njim v Solun. Druge so šle v Konštantinopel in vlada je nakazala pokojnino vsem onim, katere so bile matere; druge je pa poslala domu k starišem. Za časa Abdul Hamida je bilo v palačah okoli Jildiz Kioska okoli 3000 prebivalcev. Prostore so pa precej izpraznili, tako, da je tam sedaj le okoli 300 ljudi, večinoma vojaške straže. Sedanji sultan stanuje tam le po leti. Mož nima baje posebnih zahtev, in je povsem neizobražen, ker ga je imel njegov brat, prejšnji sultan Abdul Hamid, v ječi ves čas svojega vladarstva.

Mladoturki so zavrgli mnogo starih tradicij, ki so držale Turčinje v sužnosti; vendar je emancipacija turškega ženstva še daleč od popolnosti. Turčinje nimajo več tako splošno v cunje zavitega obraza, kot je bil to slučaj pred revolucijo. Polovico jih hodi po ulicah brez pajčolana, druge pa nosijo tako tanek in prozoren pajčolan, da se lahko vidi obraz. Takozvani "jašmak", v katerega so morale prej skriti obraz, kadar so šle ven, nosi danes malokatera Turčinja.

Koran zapoveduje sicer še danes nošenje jašmaka v javnosti, vendar mladi svet se ne ozira posebno strogo na to cerkveno postavo, in lice skrivajo na prejšnji način le najbolj pobožne ženske. Te so mnenja, da je tako sramotno stati brez jašmaka pred tujim možkim, kakor bi bilo brez kiklje.

Konstitucija Mladoturkov je mnogo pripomogla do večje svobode ženstva. Vendar je pa draginja glavni vzrok, da razpadajo turški haremi. Turčinje so rade fino oblečene, in ker stane to vedno več denarja, zamorejo le bogataši imeti po več žen. K razpadu harema je pa tudi mnogo pomagala izobrazba. Bogate ženske so imele francoske guvernante, katere so jih učile čitanja, in tako so Turčinje s pomočjo čitanja francoskih knjig prišle do tega, da so uvidele nesmiselnost haremov in da so sužnje. Leta 1901 je Abdul Hamid zapovedal, da se morajo vse tuje guvernante odsloviti. Prepovedal je čitanje knjig v neturškem jeziku, in poklical je k sebi mohamedanske škofe, da so v imenu božjem zaukazali kakošno obleko morajo Turčinje nositi in kako debele morajo biti maske za obraz. Vendar vse to ni nič pomagalo; val izobrazbe je hotel naprej in vrgel je Abdul Hamida iz prestola, škofom je pa vzel veliko božje moči.

ZEMLJEVID

obsegajoč 14 zemljevidnih kart se dobi pri Narodnem Vestniku za 75c. Zemljevid je posebne veljave z ozirom na sedanjo evropejsko vojsko, ker kaže našo ožjo staro domovino, Avstrijo, vse države Evrope in vse dele sveta. Ta zemljevid je v slovenskem jeziku;

Drugi zemljevid, ki kaže tudi evropejske države, ves svet, a je posebno natančen glede Rusko-japonske vojske, je dobiti za 25c.

PRIPOROČAM
NATURAL SANATORIUM
K. A. LEE,
331 No. 60 Ave. West Duluh,
za vsakovrstne bolezni. Mr. Lee zdravi z drgnjenjem in svežo vodo. On me je ozdravil medtem ko me ni mogel noben zdravnik.
Matt Prijanovič,
(9—28 z) Virginia, Minn.

NAROČAJTE SE NA NAJVEČJI SLOVENSKI DVOTEDNIK V ZEDINJENIH DRŽAVAH

Za krepke može

Mi smo nalašč naredili tobak, kateri je priljubljen močnim, čvrstim možem, kateri hočejo popolni okus in duh združen z naravno tobačno sladkobo, kadar ga kadijo ali čikajo. Ta tobak je **PEERLESS.** Na trg je bil postavljen pred petdeset leti nalašč za iste možke, ki tobak ljubijo. Zadovoljil je vsakega, kateri ga je okusil.

Ognjegasci, policaji, možki, ki delajo unaj, sploh močni možje, vsi pravijo, da je **PEERLESS** najboljši tobak. Kadar začne kdo rabiti **PEERLESS,** ne bo dobil zadovoljstva v nobenem drugem tobaku.

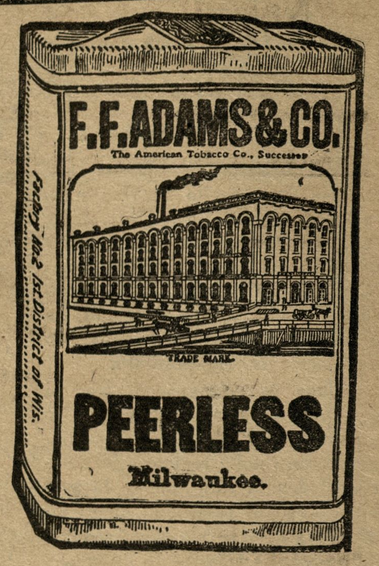

PEERLESS
Long Cut Tobacco

je najboljši tobak. Zato ga tudi trdni možki ljubijo.

PEERLESS je narejen iz pristnega tobaka iz južnega Kentucky-ja, je staran tri do pet let, da se dobi iz njega počasnim in naravnim potom vso sočnato milobo in bogastvo tobaka. Zato je vedno iste kakovosti, in zato se ne morejo drugi hitro napravljeni tobaki kosati s **PEERLESS.**

V hudih urah dela in v prijaznih urah počitka, imejte vedno nekaj tega tobaka s seboj.

Samo poskusite **PEERLESS** en teden — ga kadite ali čikate — priljubil se vam bo.

Prodaja se povsod v zavitkih po 5 centov.

Druge velikosti 10c, 20c in 40c v zavojih in 45v v kositerni škatlji.

AMERICAN TOBACCO COMPANY.

LEPO ZEMLJIŠČE
40 akrov zemlje, 5 akrov sčiščenega, hiša iz hlodov, hlev, vodnjak in kopališče, 3½ milj jugovzhodno od Ely, ima na prodaj
. Mike Somero, Finish Stock Co.
(9—10 z) ELY. MINN.

PRIPOROČAM
Slovencem in Hrvatom svojo
grocerijo in mesnico.
V zalogi imam vedno sveže blago po nizkih cenah.
Anton Smolich,
Aurora, Minn.

John Skull
Edini slovensko-hrvatski saloon
MESSABA, -:- MINN.
PRVI SALOON OD DIPE.
Priporoča Slovencem in Hrvatom svoj dobro založeni saloon v mnogobrojen poset.

Gospodarji in gospodinje!
Kadar potrebujete pohištvo, železnino, posodo, peči itd. obrnite se na trgovino, ki ima največjo zalogo in Vas zamore najboljše postreči.
TA TRGOVINA JE
AURORA HARDWARE AND FURNITURE CO.
AURORA, MINNESOTA.

A. W. Nelson
advokat
nad James lekarno blizu pošte
ELY, MINN.
se priporoča vsem Slovencem v slučaju pravnih zadev.

STAR THEATRE
So. Range, - - Mich.
ima vedno lepe in poučljive premikalne slike. Ob petkah izvanredne posebnosti.
Slovenci in Hrvati poslužite se te zabave! Spoštovanjem
Star Theatre

SLOVENCEM NA ELY IN OKOLICI
priporočam svojo konjušnico za slučaj svatb, pogrebov n drugih izvožčenih potreb. Postrežba točna, cene nizke.
Jacob Christopher
ELY, MINN.
VT ony Kočevar-jevem hlevu.
Telefon 100.

OLD I.W. HARPER WHISKEY
"Tall Oaks From Little Acorns Grow"
Fifty years ago I.W. HARPER was but little known outside the Old Kentucky State. Today its fame is world-wide. You find it everywhere.
SOLD HERE BY
John Gouze, Frank Veranth, Louis Larson, Ely, Minn.

Dopisi.

Willard, Wis.

Cenjeni urednik N. V.:— Dasi prihaja lepo število N. V. v našo farmersko naselbino, je vendar redkokdaj najti dopise od tukaj v predalih splošno priljubljenega Narodnega Vestnika. To pa dokazuje, da smo vedno zaposleni, da nimamo časa pisati dopisov, da med nami ni brezposelnih.

Kakor že naznanjeno, smo si slovenski farmerji postavili svojo lastno sirarno na zadružni podlagi. Greenwood Creamery je namreč plačevala tako slabo, da smo bili takorekoč prisiljeni, začeti sami Ko je pa začela naša sirarna poslovati, so sklenili ti gospodje, da mora naše podjetje pasti, kakor vsaka zadruga, katero vstanove Slovenci. Začeli so smetano plačevati za višjo ceno, kakor prodajajo surovo maslo. Seveda mora bi ti vsakemu jasno, da bode trajalo to samo tako dolgo, dokler naše podjetje ne bi propadlo, potem bi se pa zopet začelo po stari navadi izkoriščati kmetovalca. Večina naših delničarjev daje mleko v našo sirarno, ker so kmalu izprevidili za katerim grmom tiči zajec. Imamo pa tudi nekaj takih, ki so bili prej vsi za sirarno, sedaj so pa potegnili za par centov z onimi, ki so jih prej skubili. Odboru naše sirarne bi svetoval, da si omisli ledenico, prostor za shrambo sira, in potem naj stopi naše podjetje v zvezo s slovenskimi groceristi na Iron Range in drugje, da bode moglo razpečevati svoje blago. Če si napravimo tako shrambo, bi lahko pošiljali sir tudi potom paketne pošte v bližnje kraje, narav nost družinam, katere ga potrebujejo.

V splošnem naša naselbina lepo napreduje, in novi naseljenci vedno prihajajo. Pridelek kaže lepo, koruza že zori. Zadnje čase smo bili zelo zaposleni pri obiranju borovnic, za katere so dobili nekateri po $30, in še za domačo potrebo jih je bilo dovolj.

Naš župnik pusti sedaj N. V. lepo v miru, menda že ve, zakaj! Samo nek podrepnik se oglaša v A. S. in pere Jožeta Poljaka kakor zamorca. Pa naj pere kolikor hoče, Jože ostane črn. Tudi piše, da na Willard ni socialistov. Menda jih ne vidi ali pa noče videti, in zato se tudi skriva za Janezovim frakom.

Pozdrav rojakom in rojakinjam širom Zedinjenih držav, tebi vrli list pa želim obilo novih naročnikov in predplačnikov.

Konfendeš.

Adamson, Okla.

Cenjeno uredništvo N. V.:— Tukajšnja naselbina šteje precej Slovencev, ki se medsebojprecej Slovencev, ki se medsebojno se precej dobro razumemo. Za čitanje listov pa ne vlada med rojaki velikega zanimanja. Nekaterim se zdijo nekoji listi prefarški, drugim pa z drugačnim čtivom ni ustreči.

Delavske razmere začasno niso preslabe. Dela se vsak dan, toda koliko časa bo to trajalo, ne ve nikdo. Svetovati ni, da bi hodili rojaki sem dela iskat. Danes še delamo, kako pa bode mogoče v kratkem, nam ni znano.

Društva imamo tukaj dva, tako, da je dana vsakomur prilika, se zavarovati za slučaj bolezni ali nesreče.

Končno pozdravljam vse rojake in rojakinje širom Amerike, Narodnemu Vestniku pa želim obilo novih naročnikov in predplačnikov.

Frank Skvavarš.

Wardner, Idaho.

Cenjeno uredništvo:— Prosim, priobčite sledeče vrstice v priljubljenem nam Narodnem Vestniku, da nekoliko poročam o tukajšnjih razmerah. Delavske razmere so sla be, in precej nas je, ki nimamo dela že kakih pet tednov. Mislim, da je teh slabih delavskih razmer vzrok evropska vojna.

Poročati moram tudi o nesreči, ki se je zgodila tukaj, in ki je zahtevala svojo žrtev v osebi rojaka Antona Konda. Omenjeni je prišel dne 28. avgusta grede na delo v dotiko z električno živo žico, in električna moč ga je ubila na mestu. Pokojnik je bival v tej deželi okoli 10 let, star je bil 28 let ter neoženjen. Doma je bil iz Gradneka pri Semiču na Belokranjskem. Da je bil priljubljen med vsemi narodnostmi, dokazuje njegov pogreb, ki se je vršil dne 30. avg. iz katoliške cerkve. Mnogobrojno občinstvo in angleškka godba ga je spremila na njegovi zadnji poti. Pokojnik je zapustil tukaj več prijateljev in sorodnikov, v stari domovini pa očeta, več bratov in sester. Prizadetim iskreno sožalje, rajnkemu pa večen pokoj.

Pozdrav vsem naročnikom in naročnicam Narodnega Vestnika.

Naročnik.

Gilbert. Minn.

Cenjeni urednik:

Ko sem bral članek v "Duluth News Tribune" pod naslovom, "War in German Wieropoint," skoraj da je jeza pograbila tudi mene, čeprav sem drugače bolj mirne narave.

Kar se piše tam proti Slovanstvu sploh, je vendar že preveč. Predstavlja se Nemčija kot najbolj civilizirano deželo, Nemce kot najbolj civilizirani narod, ter se jih hoče postaviti na vrhunec vsega človeštva sploh.

Neumnost bi sicer bila, zanikati Nemcem marsikatero stvar, in vsak bolj intilegenten človek jim mora priznati, da so prvi v marsikaterih stvareh — posebno pa pri zatiranju Slovanstva. — In zdaj ta revni nemški "dünkelspiel" se boji da bo konec nijhovega gospodarstva v Evropi da jih bo (po njihovem mnjenju) to "pasje" Slovanstvo požrlo, da jih bo barbarski Slovan podjarmil ter se maščeval za njih dobrote, civilizirane dobrote katere so zabranitev poljskega jezika v vzhodni Prusiji v vseh javnih in civilnih lokalih in slovenski Schulverein itd. Zatorej jih obhaja mrzla zona ali kokošja polt pri vsaki brzojavki iz St. Petersburga novo krščenega Petrograda — in vidijo največjo nevarnost, katera se zapiše v Ameriškem jeziku z štirimi črkami "Slav"

Vprašanje pa pride, kedo je tega kriv, in odgovori vsak lahko da Nemec.

Vsak Avstrijski Slovan dobro ve, da ni kriva smrt prestolonaslednika Ferdinanda te strašne tragedije, kriva je nemška politika, katero so slepo ubogali avstrijski ministri na Dunaju Nemčija je hotela imeti odprto pot na vzhod da si pa to pridobi, nahujskala je Avstrijo v vojno zoper Srbijo, misleč da jo bodo kar pogoltnili; toda žganc je bil preveč debel in še sedaj stoji v grlu Avstrije in Nemčije ker Rusija ga ne da pogoltniti — in moja srčna želja je — da se Nemčija z tem žgancem zadavi za vedno — le žal nedolžnih žrtev, to je delavcev in njihovih družin.

Ironpen.

GLASOVI K ZDRUŽITVI.

Gross, Kans.

Pri svoji zadnji društveni seji je postaja št. 90 v Gross, Kans., spadajoča k S. K. P. D. Sv. Barbare v Forest City Pa. odobrila poziv gl. odbora glede splošnega glasovanja in se je izrekla za zdru žitev vseh slov. naprednih podpornih Jednot in Zvez.

Tudi naša postaja se strinja z dopisom post. št. 70. v Gilbert, Minn., priobčenim v N. V. št. 68. in pozivljamo k naprednemu delovanju vse druge postaje.

Frank Šetinc predsednik, Fr. Frank Šetinc predsednik: Fr. Cvetkovič tajnik, Frank Kunstelj blagajnik, Alojz Strasberger zastopnik.

Colinwood, Ohio.

Cenjeno glasilo slov. kat. pod. dr. sv. Barbare v Forest City, Pa.

S tem pozivljam člane dr. sv. Barbare 26 v Collinwood Ohio, da se vdeležite redne seje 13 sept. 1914 v navadnih prostorih, kjer bode reševanje več stvari, kakor tudi glasovanje ali smo za združitev v eno organizacijo. Zatoraj pozivljam vse člane da se udeležite seje in pove vsak svoje mnenje.

Resnici na ljubo je treba pritrditi dopisniku v št. 69 Narodnega Vestnika da ako pride do združitve gre nad §4000,00 težko prisluženih novcev rakom žvižgat.

Zatoraj dragi sobrati združenih društev sv. Barbare, premislite dobro kako bodete glasovali.

Pozdrav vsem bratom in sestram združenih društev sv. Barbare spadajoče v Forest City, Pa.

Ignacij Medved tajnik, dr. št. 26 105 E. 160 Str. Collinwood, O.

RAZMERE GORENJSKIH KMETOV OKOLI L. 1500.

(Dalje).

Glavna dolžnost sužnih kmetov je bila tlaka ali robota. Kmet tlačan je bil obvezan, vlastelinu na korist osebno opravljati raznovrstna dela. Razločevali so peš tlako in vozno tlako ter nalagali obe po obsežnosti zemljišča. Razven peš tlake so delali zemljaki in polzemljaki vozno tlako z vprežno živino, kolikorkrat je zahteval graščak; četrtnjaki in drugi, ki so imeli še manj zemlje, opravljali so samotež ročno tlako, ali pa so služili kot sli. Za potrebno hrano, pijačo in živinsko klajo je skrbela po stari pravični navadi graščina, vendar ni bilo to povsod obično. Po starem pravdnem običaji tlaka ni bila odmerjena, niti ni bilo določeno občasje in opravilo, ampak zahtevala se je, kolikokrat jo je hotel imeti vlastelin za osebne svoje ali domače potrebščine (prekoredna robota), vendar samo za te, ne pa za obrtno ali drugo podjetje, ki bi donašalo mnogo dobička. To je bila v prvih časih jedina zakonita omejitev robote. Toda ko so jeli zapisovati dolžnosti in davščine podložnikov v graščinske urbarje, določilo se je pogojema, kakšno tlako (n. pr. kositi, obračati, plastiti, zmetavati i. t. d.) in koliko dnij v tednu (n. pr. po dva ali tri) mora posameznik tlačaniti (redna tlaka). Ako je zahte vala graščina tlako, ki ni bila zaznamovana v urbarji, bila je navada, da je primerno odškodila kmeta. Ob obratu XV. veka so zahtevali kranjski vlastelini proti pogodbi novo, prekoredno tlako, ne da bi kmetov primerno odškodili. Bleške kmete so primorali, da so za graščinskimi ribiči nosili vrše ribnjače in ribje brente z Bleda v Bohinj in z ujetim riibami na zaj, česar ni bilo prej. Do cela je ravnala graščina proti pravdnemu običaju, da jih je zavezala tlačaniti dan za dnevom. Zmede so nastale tudi zato, ker so zahtevali graščaki sedaj osebno tlako, sedaj robotnino, kakor je ravno nanesla korist in okoliščina. Ako je bilo treba na zemljišči, od katerega se je pobirala robotnina, postaviti kmetijsko poslopje, zahtevala je osebno tlako, zakaj kmetje so imeli v tem slučaju dolžnost nele opravljati teh kmetskih opravil, ampak tudi postaviti potrebni kozolec. Tako je dal bleški graščak Jurij Pucheimski bohinjskim Češnjičanom na voljo, tlačaniti za tri senožeti ali plačati 12 šilingov. Kmetje so izvolili robotnino, toda malo časa potem je zahteval osebno tlako, baje zategadelj, ker so se pritožili zaradi previsoke robotnine, resnično pa zato, ker jih je hotel primorati, da bi mu postavili senjak na senožeti. Da je bilo graščaku samo do tega, kako bi se okoristil kolikor mogoče, vidi se iz pritožbe omenjene kmetske občine: "graščina oddaja senožeti vse predrago, vrhu tega moramo plačevati 12 gld. robotnine, tega ni bilo prej".

Dalje je razljutila kmete tovorna in vozna tlaka. Kmetje so dobivali navadno plačilo za vožnjo, ki ni bila zaznamenovana v graščinskem urbarji. Po stari navadi je dajal graščak kmetu za vsakega tovornega ali voznega konja pol vrča (emper) vina 7 šilingov in 3 merice pšenice ali ovsa. To plačilo je graščina odpravila in zahtevala neomejeno vozno tlako ali pa primerno odkupnino. Proti tej dvojni odškodbi so se pritožili kmetje leta 1515. Mi moramo delati vozno tlako ali pa plačevati 64 šilingov, česar ni bilo prej; dajali smo le odškodnino za vino, sedaj pa jemlje graščina robotnino in nam ne daje, kar nam gre po pravici; po stari pravdi je dati za vsakega konja pol vrča vina, 7 šilingov in 3 merice pšenice. To zahtevamo vsi kmetje: hoče li graščak imeti vožnjo, naj jo plača, kakor nam gre po pravici.

Zmede med kmeti in graščaki so nastale tudi zaradi drvaščine steljščine in uživanja graščinskih gozdov. Tlačanje in slobodnjaki so dobivali po starem običaji iz graščinskih gozdov steljo, podnet in drva, protje in kolje, kolikor jim je bilo treba. To užitno pravico je bleška gospoda kratila radovljškim kmetom, ki so hodili k Savi in v Bohinj po drva. Zagoriškemu županu, Kristijanu Muselju, prepovedala je drvariti in plaviti drva, dasiravno jih je posekal v tistem gozdnem okraji, kjer so imeli njega predniki od nekdaj dr vaščino. Gorjanci so se pritožili da hodijo Kreygovi podložniki proti stari navadi v njih srenjo po drva, kole in vitre ter jim delajo krivico in škodo. Hartmann pl. Kreyg se v zagovoru opira na to, da pripada ves svet ob Savi in Bohinji z gozdi, vodo in ribstvom vred oblastvu bleške graščine, da niso tožitelji brez graščakovega privoljenja nikdar imeli drvaščine in steljščine v dotičnih okrajih. Kmetje so mariveč proti prepovedi njegovi "neskromno in nezmerno" veliko drv in lesa, več nego je bilo treba, zlobno in prešerno posekali, in zato jim je vzel drva in les. Toda cesarski svetovalci niso priznali njegovega zagovora, ker je pripadalo dotično ozemlje ob Savi in Bohinji graščini radovljški, ne pa bleški. Zato so ukrenili, naj Hartmann pl. Kreyg ne brani Radovljičanom in drugim podložnikom sec. Veličanstva drvariti in plaviti les, kolikor ga potrebujejo zase. Takisto so razsodili Museljevo tožbo in izrecno ukazali: graščina naj mu privošči steljo, drva, les in protje za plot, kakor je bilo nekdaj. Celo Gorjanci so bili toliko uslišani, da je Kreyg obljubil preiskati njih pritožbo, in ako bi preiskava dognala, da hodijo njegovi tlačanje res v gorjansko srenjo po steljo drva in les, tega ne bode dopuščal delj.

Najčešče so se pritoževali gorenjski kmetje zaradi ribstva, lova in planinske paše. V vseh prošnjah od zadnjega desetletja XV. veka do začetka krvave kmetske vojske (leta 1515), obnavljajo kmetje prošnjo, naj se jim dovoli slobodno ribariti v Bohinjskem jezeru, Malem in Velikem Suhem potoku, Bistrici, Radovni in sploh v potokih, ki se iztekajo v Bohinjsko Savo. Nekdaj so uživali navedene pravice, sosebno ribstvo in lov, samo deželni knezi in vlastelini, sčasoma pa so jih povsem ali nekoliko prepustili svojim podložnikom, da so si množili dohodke ali plačevali navadne usluge Bohinjci so dobili zato, da so stražili ob meji benečanski na vrhu visokih in pustih gora, pravico ribariti v jezeru in loviti divje koze in drugo divjad; samo na vsake kvarte so morali dajati graščini 24 rib Jednako so bili radovljiški kmetje upravičeni loviti v bohinjski Savi "želodnike in kaple" in vsakovrstne ribe, in sicer od nje iztoka do Kreygove žage v Bohinjski Beli. Stodvorski občanje so celo vse leto slobodno ribarili v Ribnici, izvzemši devet tednov od sv. Mihaela do sv. Andreja. Vse te pravice so kmetom povsem ali samo nekoliko odrekli graščaki okolo obrata XV. veka. Sosebno je prepovedala bleška gospoda, da bi kmetje ribarili v Bohinjskem jezeru, baje zategadelj, ker so pod jezom in tam, kjer navadno plavajo ribe, ribarili pred sv. Mihaelom s prepovedanim ribiškim orodjem. Kmetje so se pozivali na starodovno navado, pa kateri so že za celjskih grofov in cesarja Friderika III. slobodno ribarili v jezeru vse leto, izvzemši devet tednov od sv. Mihela do sv. Adreja, kadar je lovila graščina v jezeru in potoku do jezu. In dasiravno še sedaj dajo graščini na vsake kvatre 24 rib, vendar se jim brani ribariti pod jezom. Hartmann pl. Kreyg pa ne lovi samo v potoku, ampak tudi v jezeru z mrežo, in sicer prav tam, kjer se drste ribe najmirneje, kar kupoma, in tako pustoši jezero in druge vode, "česar niso delali njega predniki". Bohinjcem je bilo tudi to na škodo, da je napravila graščina čez Ribnico branilni jez, ki je zapiral ribam pot v potok. "To nam povzroča veliko škodo," slove njih pritožba: "ko bi ne bilo pregraje, bi bil potok ribat, toda zaradi jezu ne morejo prihajati ribe v potok niti ob drsitvi, niti ob drugem letnem času.

Jednake zmede so nastale tudi radi ribstva v Bohinjski Savi. Ribja lov v imenovani reki je bila razdeljena tako, da je imela bleška graščina pravico ribariti od jezera Bohinjskega do Kreygove žage pri Beli Odtod dalje do izliva v Podkorensko Savo je ribaril opravnik ali sodnik, ali pa oskrbnik gradu Wallenburg. Te delitve Hartmann pl. Kreyg ni dal veljati, temveč je trdil, da imajo Radovljičanje ribiško pravico samo do Spodnjih Vodešč; njegova predn ika, Jurij in Andrej Kreyg, dovolila ste le kot prijatelja in dobra soseda oskrbnikom wallenburškim in uradnikom radovljiškim ribariti do žage in obratno sta tudi ona lovila do sovodnji obeh rek, toda zategadelj ni dobila radovljiška graščina nikake pravice, ribariti do žage. Ali cesarski komisarji so razsodili, da je Hartmann pl. Kreyg brezpravno užival ribstvo pod imenovano žago in delal Radovljičanom škodo zato, ker si je usvajal izključno ribolovno pravico v Bohinjski Savi. Prav tako so ga obdolžili, da si ukorišča ribjo lov v Radovni in sicer na škodo radovljiške graščine. Po kakšni pravici, tega ne vidimo iz odloka cesarskih komisarjev, vendar je resnica, da je ribolovno pravico izvrševal izredno strogo proti občanom Gorij, Višelnice, Podhoma in Zaspa. Ko je nekega dne zasačil kmeta, ki je ribaril v Radovni, vzel mu je vršo in mu zapretil, da mu da iztekniti oči, ako ga še kdaj zaleze pri lovi. Nato so se kmetje naposled imenovanih občin udali graščinski prepovedi, toda drzni Bohinjci so se kaj malo menili zanjo in so še dalje lovili v jezeru in postranskih potokih, dokler jih niso ukrotili graščinski postavljenci. "Petkrat so nam Kreygovi služabniki in ribiči po krivici vzeli mreže in sake, ko smo lovili na povelje našega opravnika, in še do današnjega dne jih nismo dobili nazaj; celo pretepaje in siloma so nas odganjali od ribje vode. In ako smo naslednje leto lovili pred sv. Mihelom, napadli so nas zopet Kreygovi hlapci z orožjem v roki ter nas posilili in nam vzeli in odpeljali voz in ribe. Jednako se je branilo radovljiškim podložnikom ribariti v Bohinjski Savi od nje izteka do Kreygove žage, dasiravno so jim cesarski svetovalci ondu izrecno pripoznali ribolovno pravico. Že leta 1502 je dala oklicati Poliksena pl. Kreyg, Harmannova vdova, da plača vsakdo, ki bode ribaril v Savido tja, kjer se stekata obe reki, globo 10 mark šilingov. Tako je ostalo tudi v poslednjih letih. Vrhu tega so morali kmetje za graščinskimi ribiči nositi mreže, vrše in ribnjake v Bohinj in zopet nazaj. Toda svoje pravice, ribariti v Savi in postranskih potokih, niso ustopili. Še leta 1515, ko so predložili briksenskemu knezoškofu obsežno pritožbo ter ga prosili pomoči, obnovili so prošnjo za ribolovno pravico, seve da brez vsega vspeha. Toda graščinski imetnik se je trdovratno držal svoje pravice, opiraje se na ustanovno pismo, po katerem imajo ribolovno pravico gospodje, ne pa kmetje. "Kakor se je ravnalo, odkar pameti svet, prav tako se še ravna," odgovoril je kmetom bleški graščak in jim odrekel ves up, da bi si kdaj izprosili ribolovno pravico.

(Dalje prihodnjič.)

NEVTRALNOST BELGIJE

so proglasile zahodne velesile l. 1830., ko se je odtrgala Belgija od Nizozemske, na londonskem kongresu in se je nevtralnost ob vojski l. 1870—71 strogo držala. Francozi so večkrat zaman poizkušali, da bi bili Belgijo Franciji priklopili. Cesar Napoleon III. je v l. 1866, zahteval Belgijo kot odškodnino za razširjenje pruskega ozemlja; a belgijsko neodvisnost je takrat rešila Prusija. Belgija obsega približno 30.000 klm, šteje 8 milijonov prebivalcev in je najobljudnejša država v Evropi. Za armado izda Belgija vsako leto 70 milijonov t. j. 10% celega proračuna. Splošno vojaško dolžnost so šele leta 1909 izdatno razširili; ob miru šteje belgijska armada 50.000, ob vojski 80.000 mož. Vojnega brodovja Belgija nima, pač pa je Antwerpen glavno obmorsko mesto Belgije, močno utrjen. Prebivalci so večinoma Francozi.

SPOMINJAJTE SE OB VSAKI PRILIKI ZAVETIŠČA V AMERIKI.

Mi jamčimo COPENHAGEN SNUFF da je povsem pristen.

MI JAMČIMO, DA JE **COPPENHAGEN SNUFF** NAREJEN IZ CELEGA LISTOVJA TENNESSEE IN KENTUCKY TOBAKA — ODPADKE TOBAKOVEGA LISTOVJA NE RABIMO ZANJ.

MI JAMČIMO, DA JE VSE, KAR VPORABLJAMO ZA OSLAJŠANJE, ZA DAJANJE OKUSA IN DUHA POVSEM PRISTNO, SE ZAMORE RABITI ZA HRANO, IN JE JAMČENO POD ZVEZNO POSTAVO ZA PRISTNE JESTVINE.

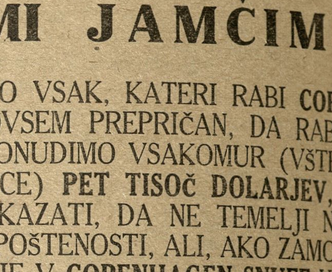

MI JAMČIMO

DA BO VSAK, KATERI RABI **COPENHAGEN SNUFF** POVSEM PREPRIČAN, DA RABI PRISTNI TOBAK, PONUDIMO VSAKOMUR (VŠTEVŠI NAŠE USLUŽBENCE) **PET TISOČ DOLARJEV**, AKO ZAMORE DOKAZATI, DA NE TEMELJI NAŠE JAMSTVO NA POŠTENOSTI, ALI, AKO ZAMORE DOKAZATI, DA JE V **COPENHAGEN SNUFF** KAKA TVARINA, KATERA SE NE MORE RABITI KOT HRANA IN KATERA NI JAMČENA Z ZVEZNO POSTAVO ZA PRISTNE JESTVINE.

WEYMAN-BRUTON CO.

Peterson
predsednik.

Naročajte se na največji slov. polutednik "Narodni Vestnik"

Velika razprodaja fonografov

Ta krasna COLUMBIA IV. TALKING MACHINE ima jako mil, čist in glasen glas. Omarica je velika in krasna, ter je izdelana iz hrastovega lesa, je 12 palcev široka in 7 palcev visoka. Rog je črno emajliran, okinčan z rožami, zlato obrobljen in jamčen za 15 let. Ta stroj je stal $40.00, vendar radi velike tekme pošljemo ta krasni stroj z 12 najboljših slovanskih skladb, katere sami zberete iz cenika, vštevši 50 igel **za samo**

$17.50

na lahka odplačila po $1.00 na mesec.

Mi tudi prodajamo znane VICTOR TALKING MACHINE in boljše COLUMBIA GRAMOFONE na lahka odplačila. Pišite po naš ilustrovan cenik. Poslali ga bomo ZASTONJ.

SAUL BIRNS, 117 Second Ave. Dept. 47, NEW YORK

KDOR HOČE DOBRO, PODUČNO ČTIVO, NAROČI NAJ SE NA 'NARODNI VESTNIK". NAJVEČJI SLOVENSKI POLTEDNIK V ZJEDINJENIH DRŽAVAH AMERIŠKIH.

Kadar je kako društvo namenjeno kupiti bandero, zastavo, regalije, godbene inštrumente, kape itd., ali pa kadar potrebujete uro, verižico, prstane itd., ne kupite prej nikjer, da tudi mene za cene ne vprašate. Vprašanje vas stane le 2 centa, pa si bodete prihranili dolarje. Cenike, več vrst pošiljam brezplačno. Pišite ponj.

IVAN PAJK, P. O. Box 328, Conemaugh, Pa.

ZA SVOBODO IN LJUBEZEN

ROMAN Z BALKANA.
Spisal Marko Stojan.

(Dalje.)

Kako prav je bilo, da Dušan, Wheeler, Estournelle, Kazakov in Jankovič niso hoteli vzeti s seboj tudi Ivana in Miloša! Padla bi bila z njimi vred v isto past, in daljni neprijatelj bi bil zapečatil z enim mahom usodo naše čete.

Zakaj besede zaptij Hasana in Muse so bile le preveč resnične...

Naši junaki so ravnali, kakor dela vsaka pametna in oprezna vojska pred začetkom svojih operacij: dokler je obstojala le najmanjša možnost, da priplove Ali Kemal s svojim plenom v Solun, je bilo zanje silno važno, da razgledajo vse torišče, ki pride zanj in zanje v poštev.

V dveh skupinah — Wheeler in Kazakov z Dušanom, Estournelle z Jankovičem — so krenili blizu skupaj najprej v notranjost mesta, da se obrnejo nato po ovinkih nazaj proti pristanišču; Dušan je bil namreč sklenil uporabljati skrajno previdnost. Ni se smelo zgoditi, da bi obstali zopet pred kako oviro . . . en udarec ni smel več zadeti vseh; zakaj Ali Kemal je bil z nesrečno Jerico in lady Heleno na potu v Albanijo . . . najhujše je bilo blizu, in niti minute niso smeli potratiti brez potrebe: "Ura," je govoril Dušan sam pri sebi, "ko dospeta Kemala do kule svojih očetov, mora najti nas pred njenimi vrati — ako ju ne uničimo prej . . ."

Česar pa ni opazil niti Dušan, niti kdorkoli izmed petorice, je bilo to-le:

Že vse popoldne sta se izprehajala po pristanišču dva elegantno oblečena moška, eden v turškem fesu, drugi z običajnim evropskim pokrivalom; človek bi bil rekel — dva Solunčana, prijatelja, ki ne vesta kako ubiti svoj čas Kakor hitro pa je priplula "Florida" v pristanišče, nista več odtrgala svojih oči od nje; in ko je stopila petorica na kopno, sta bila tudi onadva v bližini. Prav nesumljivo sta se poslovila in razšla; oni s klobukom je ostal zadaj, pohajkujoč kakor premožen lenuh in otresaje svojo cigareto z elegantnimi, počasnimi gestami — tovariš s fesom pa je stopil naprej, navidezno brez pozornosti na Dušana in njegove tovariše Nihče ga ni opazil, ko jih je prehitel z ostalimi vred in pozdravil sto korakov dalje drugega, preprosteje oblečenega človeka, s katerim je pokramljal in menjal par skritih pogledov, kažoč mu z očmi na našo četo. Ponovil se je prejšnji manever: eden je hitel naprej, drugi je pazil na desno — tretji, ki ga je našel mož v fesu, na levo. Preden je minilo petnajst minut, je rojilo okrog naših prijateljev petnajst policijskih vohunov, ne da bi le slutili njih navzočnost.

Bili so ravno v bližini policijske stražnice, kjer se je nahajal oddelek, dovolj močan, da bi zamogel zajeti petorico. Mož s fesom je skočil vanjo in opozoril poveljnika. Moštvo je planilo kvišku, mož s fesom in poveljnik sta skočila na cesto; zdajci pa je šepnil mož s fesom:

"Proti pristanišču zavijajo . . . Allah akbar! Tako pridejo naravnost do Beaskule! Ako me vse ne vara, ne bo treba izpostavljati naših kož njihovim samokresom — zakaj gotovo je, da se bodo branili . . . Ti, gospod, jim samo sledi s svojimi ljudmi — zate in za nas je čas še vedno, ako nas ukani upanje."

Dogodki so potrdili te besede in pokazali fini nos ter kombinacijski dar turškega vohuna v vsej gloriji njegove nezmotljivosti. Dušan in njegovi tovariši so sledili poti, ki jih je vodila nazadnje naravnost proti Beas-kuli, nekdanjemu "stolpu krvi!" . . .

Nadzorstvena mreža, ki jih je obdajala s svojimi zanjkami od vseh strani, je bila zdaj že tako gosta, da niti miška ne bi bila ušla njenemu pogubnemu zadrgljaju. Mož s fesom jih je prepustil mirno temu varstvu in hitel naprej, kar so ga nesle noge — pomenit se s poveljnikom stotnije, ki je stražila v Beas-kuli . . . In oni niso videli tega; ni se jim sanjalo, da korakajo v ječo! Samo, ko so se ustavili tik pred debelim zidovjem, je obšlo Dušana neudobno čuvstvo, in poluglasno je dejal tovarišem:

"Ljudje božji, krenimo rajši proč od te morilnice; čas hiti, in jedva je verjetno, da bi imela naša kupčija z Allijem Kemalom kdaj posla s tem spomenikom turške slave . ."

"Glej, glej!" je menil v tem hipu Mihajlo Jankovič. "Od kod. vraga, se jemljejo ti vojaki? Saj so vendar pravili, da je kula opuščena . . . In vobče, toliko vojakov je videti danes po Solunu; glavo bi stavil, da so spet nemiri ali pa preganjanje, karšna vprizarja turška vlada od časa do —"

Beeda mu je zastala v grlu On in njegovi spremljevalci so odreveneli v hipnem strmenju, polnem groze in nedoumenja.

Iz kule se je bila usula četa turške pehote z nasajenimi bajoneti . . .

Z desne in leve se je začul težki tek oborožencev in rožljanje vojaške oprave.

"Nazaj, prijatelji, komur je glava draga!" je vzkliknil Dušan zamolklo in se obrnil.

Od zadaj je planila nova četa, bajonete naperjene proti našim prijateljem.

Spredaj bajoneti, zadaj bajoneti,, bajoneti na desni in na levi! . . . Železni krog se je strnil bliskoma — petorica je bila obkoljena.

Naši so izdrli samokrese; a preden so jih mogli dvigniti k strelu, so se dotaknila ostra jekla njih prsi, vratov in životov — vsak najmanjši gib je pomenil gotovo smrt.

"Stojte mirno in vdajte se!" je kriknil turški stotnik in se preril skozi obroč vojakov z napetim revolverjem v roki. "Ako se gane le eden, ne uide nihče živ!"

Z brezupnim pogledom so se ozrli prijatelji na okrog.

Zaman! Nikjer izhoda, nikjer rešnika.

Že drugič jih je bila zasula usoda s plazom nesreče in po nenavadnih okolnostih so čutili že v prvem trenutku, da se to pot morda ne izkopljejo o pravem času.

Na ustnice Dušana in poročnika Wheelerja se je dvignila kletvica, prepolna bolesti, da bi mogla najti glas. Zamolkel jek, nič drugega . . . Jankovič je zaškripal z zobmi. Kazakov je zavil oči belo in divje ter odgovoril turškemu oficirju s točno psovko, porojeno tam kjer v Zaporožju na Ukrajini.

Tudi Estournelle se je izrazil slično; na to pa — tip lahkotnega in žilavega Francoza — se je zasmejal na pol brezskrbno, na pol zlobno ter izročil oficirju svoj samokres z besedami:

'Nous nous debrouillerons! Se že kako izmotamo tudi iz te nezgode . . ."

Tovariši so ga pogledali začudeno, skoraj nejevoljno in sledili so njegovemu zgledu. Turški bajoneti so se pobesili, oddelek je vzel petorico v svojo sredo — trenutek nato je stala v stražnici.

Par oficirjev je sedelo tam in pušilo cigarete; tudi črne kave v drobčkanih čašicah ni manjkalo pred njimi. Gosta plast dima se je zibala pod začrnelim stropom.

"Goddam!" je škrtnil Wheeler v brezmočnem srdu. "Vsaj toliko časa naj bi nam bil pustili, da bi bil pognal vsak sam sebi kroglo v glavo. Spodobnejše bi bilo, kakor razbiti si jo od obupa ob tem zidovju . . ."

"Tiho, prosim!" ga je zavrnil Dušan nestrpno. "Pustite me, da slišim . . ."

V ZEMUNU.

Zemun je trgovsko mesto in leži na desnem bregu Donave, blizo iztoka Save v Donavo. Danes šteje približno 22.000 prebivalcev, ki so po veri katoličani, pravoslavni, reformirani in židje, po narodnosti Srbi, Hrvati, Nemci in Madžari.

Zemun spada pod županijo sremsko, je sedež kr. kotarskega poglavarstva, sodišča, davčnega in carinskega urada. Kr. redarstveno obmejno poglavarstvo ima dve ekspozituri, in sicer na ladji in kolodvoru. Po umoru prestolonaslednika je hrvatska vlada napravila še dve ekspozituri, in sicer eno v Sremskih Karlovcih, drugo pa za Petrovardin.

V Zemunu je trgovska akademija, realna gimnazija, višja dekliška šola, hrvatska, srbska in nemška šola. — Zagrebške usmiljene sestre imajo tu velikansko lastno javno bolnišnico. Te sestre oskrbujejo tudi mestno ubožnico. V Zemunu je glavno pristanišče donavske parobrodne družbe in pristaniško poveljništvo.

Zemun je sedež pravoslavnega "prota" (dekana), katoliške župnije, reformirane in židovske cerkvene občine, sedež c. in kr. brigadnega poveljništva z enim polkom pehote, domobrancev in dveh eskadronov huzarjev. Zadnji so radi pomanjkanja vojašnic nastanjeni po hišah v predmestju.

Zemun se deli v dva, oziroma tri dele. Spodnje in gornje mesto in predmestje (nemška naselbina) Franzensfeld s svojo nemško župnijo in lepo cerkvijo z dvema zvonikoma.

Gornje mesto se deli v dva dela. Ob glavni cesti iz "Batajnice" so naseljeni "švabi" in Hrvati, desno pa je takozvani "Serbisches Viertel" s svojo pravoslavno cerkvijo podružnico. Levo so pokopališča in znameniti "Hunyadov" spomenik, sezidan v obliki zvonika, iz katerega se nam nudi lep razgled na Zemun in okolico, Belgrad in Srbijo, Pančovo in Banat, na vrhu zvonika je velikanski orel, ki drži meč v kljunu.

Največja cerkev v Zemunu je srbska, poleg nje srbski dom. Lepa je tudi katoliška cerkev na trgu.

V Zemunu je velikanska parna žaga Polgar & Comp. pri kolodvoru, tovarna za špirit, parni mlini, 2 pivovarni, tovarna za pohištva in več opekarn. Kakih 10 minut proti Savi je kolodvor, edina proga, po kateri vozi orijentalni ekspresni vlak Carigrad—Pariz. Kolodvor je lepa stavba, leži tik Donave in je zelo važen, ker je zadnja postaja avstro-ogrske monarhije.

Kakih 10 minut od kolodvora na železniški progi je oni znameniti most, ki ima danes veliko zgodovinsko važnost. Most je popolnoma enak onemu v Brodu na Savi — Bosna Brod. Železna kontrukcija leži na štirih velikih zidanih stebreh. Dolg je 460 m in 4½ m širok. Na hrvatski in srbski strani so veliki zidani podstavki, ki drže konstrukcijo. Srbi so morali tedaj samo ta podstavek razstreliti in naravno, da se je konstrukcija do prvega stebra nagnila v Savo.

Zemun je v obče jako lepo mesto, kjer je polno Srbov, ki požcljivo gledajo preko Save. Ulični napisi v Zemunu so v hrvaškem, srbskem in nemškem jeziku. — Prebivalstvo mesta Zemuna je jako ljubeznjivo in gostoljubno. Okolica mesta je jako rodovitna. Ogromna slavonska polja se ti nudijo pred očmi, ob Donavi proti Petrovardinu je polno vinskih goric. — V okolici več kilometrov proč ni nobene vasi.

FIRST NATIONAL BANKA
DULUTH - MINN.

Glavnica - - - - - $500.000.
Preostanek in nerazdeljen dobiček - - - - $1,550.000.

V to banko vlaga država svoje vrednosti.

Obresti hranilnih vlog se plačujejo od dneva vloge.

5 pristnih pijač in te so

Kranjski Brinjevec, Slivovec, Tropinovec Grenko Vino in Highlife Bitters. Vsak gostilničar, kateri hoče napredovati, mora poskušati in kateri ne poskuša tudi ne napreduje s svojo trgovino. Prava pristna pijača se zamore kupiti le pri A. Horwat-u, ki importira naravnost iz Kranjskega Brinjevec, Slivovec in Tropinovec; tudi izdeluje pravo zdravilno Grenko vino in Highlife Bitters. Naročite si en zaboj te ali one pijače za poskušnjo; samo da bo eden zaboj, 12 steklenic. Prodajam samo na debelo. Pišite po cenik.

A. HORWAT, 600 N. CHICAGO ST., JOLIET, ILL.

FIRST NATIONAL BANK
Chisholm - - Minn.

Kapital $25.000. Preostanek $29.318.
Osebna odgovornost $5,000.000.

Obrestuje denar po 3%

Prodaja parobrodne liste in posilja denar na vse strani.

Posebno pozornost dajemo Slovencem.

Pridite in se prepricajte!

ROJAKI! ORGANIZIRAJTE SE NA POLITIČNEM, DELAVSKEM IN GOSPODARSKEM POLJU. V ORGANIZACIJI JE MOČ IN NAPREDEK VSEH SLOJEV!

Prihajač.

Povest. — Spisal Dr. Fr. Detela.

(Dalje.)

XVI.

Kaj t' je, kos? Ne poješ več!
Vodnik.

Piclo število Minežévih pogrebcev se je vračalo s pokopališča, ko sta prihajala v vas dva mladeniča. Eden, krepke postave, a bled, je bil dobre volje, in sreča mu je sijala iz oči; tovariš pa je hodil zamišljen in tih, in mračno je bilo čelo zagorelega njegovega obraza.

"Lej, domač kraj!" izpregovori prvi. "Nikjer ni lepšega, Tine; in vendar se mi takrat, ko sem ga ostavljal, ni zdel pol tako lep kakor danes. Ali veš zakaj?"

"Vem," je dejal oni malomarno.

"Samo tam je lepo, kjer žive prijatelji," je nadaljeval oni s prisrčnim glasom. "In v Dramljah mora biti zopet tako, kakor je bilo nekdaj!" Objel je prijatelja okrog vratu.

"Bog daj!" je pristavil oni, in molčala sta nekaj časa.

"Vaša hiša se že vidi!" je vzkliknil zopet prvi. "Naša je še skrita za onim drevjem. Tu so vaše njive, zelnik, vrt. Kdo pa je na vašem vrtu? — Minica je, prav ona. Veš kaj? Pojdiva tiho tja dol! Ta se bo zavzela, ko naju zagleda!"

"Ne, Peter," je odgovoril oni; "pri pokopališču sva, in jaz grem najprvo na očetov grob."

"Drevi se snideva," je dejal Peter in mu stisnil roko. Tine pa je stopil naglo na pokopališče, kjer so ga pozdravili stari grobovi; a zapazil je tudi novih. V kotu doli za zidom je kopal starec stanovanje novemu mrliču; tja se je obrnil Tine, da bi izvedel, katera gomila mu krije očeta; in povpraśal je moža, komu koplje grob na takem kraju.

"Komu?" se je zavzel starec in nagnil steklenico žganja, ki mu je stala kraj jame. Da se ne krepča prvič, to se mu je poznalo. Meril je Tineta z očmi od vrha do tal; a bodisi, da se je ta toliko izpremenil, ali da onemu niso več prav služile oči, ni ga spoznal. "Daleč ste doma," je dejal mož, "ker ne veste, kaj se je zgodilo pri nas. — V to-le jamo" — potegnil je zopet požirek — "bi zakopal psa brez greha, ker sem ni segel blagoslov, ko so blagoslavljali pokopališče; zakopal bom pa samega župana."

"Župana!" se je čudil Tine. "Katerega pa? Ali je umrl?"

"Za Stržena se je pisal, "je razlagal mož, "in štacunaril je v Dramljah. Ali če je umrl? Menite Vi, da zagrebamo pri nas žive ljudi? Toda, kakor se spodobi, tako pa ni umrl: končal se je bil sam in v mrtvašnici leži. Deset groše v in to-le žganja so mi dali možje, da ga pokopljem; kakor Turka, brez zvonenja, brez molitve. Ravnokar smo pa pokopali Mineža."

"Minež tudi mrtev?" je vprašal Tine, ki ga je bila pretresla prva vest.

"Kaj ne? ste ga tudi poznali," se je smejal mož. "Slab denar gre daleč po svetu. — Mineža je bilo ravno tako malo prida kakor župana; a zvonili smo mu vendar, in duhovnik je šel z njim; zato ker je umrl kot kristjan: župan ga je bil ustrelil." Tine se ni mogel načuditi tem novicam, potem pa je vprašal, kje da počiva Mejač.

"Mejač?" je povzel mož. "Tam pod ono goščavo. Poleti je tam vse pisano, vse v cvetju; to je vse dekle zasadilo, Minica — Ha, Mejač, to je bil mož! On je bil tudi župan; toda kak župan! Županil je on za kmeta, ne za gosposko. In ta štacunar je spravil tudi njega pod zemljo. Nagajal mu je, zapeljeval mu je sina in ga zapeljal tako, da se je radovoljno zapisal v vojake. To je potrlo moža; potem je pa še žena začela piti. Gospodarstvo je šlo navzkriž, in nekega jutra smo prinesli Mejača semkaj. Sin se klati Bog ve kje pri vojakih, če ga niso že ubili; mati je vsa izgubljena; hlapci in dekle gospodarijo in gospodinijo, da se Bogu smili; in hči, ki je imela snubcev na vsak prst, pojde sedaj služit."

Vroče je prihajalo Tinetu, in mraz ga je izpreletal, ko je poslušal to zgodbo svoje rodovine. Ko pa je starec zadel lopati in se odpravil proti mrtvašnici, je stopil Tine h grobu svojega očeta, in gorke solze kesanja so se mu udrle po mladem licu. Goreče je molil za dušo rajnika, prosil odpuščanja in ponavljal sklep poboljšanja na tem slovesnem kraju, kjer mu je v svarilo stala pred očmi grozna smrt Stržena in Mineževa. Nepoznan je prehodil potem domačo vas, in kakor bi se bal prestopiti prag in videti, kaj se godi v hiši, je pregledoval gospodarska poslopja. V hlevih je stala živina do kolen v gnoju; pred hlevom je ležala brana in molela zobe kvišku; po dvorišču je bilo raztmetano poljsko orodje, in skedenj je stal odprt na stežaj. Tje je stopil Tine in dobil Matija, ki je sedel poleg slamoreznice in si prižigal pipo.

"Pipo iz ust!" je zagrmel Tine nad njim; in res jo je vzel počasi iz ust Matija in tako neumno pogledal Tineta, da bi se moral ta nasmejati, če bi bil količkaj boljše volje.

"I kdo si pa ti?" je vprašal Matija, ki se je čudil, da je ubogal.

"Kaj pa, če bi jaz rekel, da ne?"

"Doboš tako za uho," je kričal Tine, "kakor si jih že mnogo zaslužil, a malo dobil!" Matija je spravil pipo v žep, češ, nič ne mara, da govori zares. Izza skednja se je čul živ pomenek. Dekla je trgala fižol in ga metala v malho krepkemu beraču, ki jo je zabaval z raznimi novicami. "Naprej, v božjem imenu!" je ukazal Tine. Berač je godrnjal in ubogal, dekla pa je mrmrala o dobrih rokah in dobrih delih. V tem hipu je stopila Mejačka iz veže in takaj spoznala svojega sina. Objela sta se, in polile so ju solze; a to niso bile zgolj solze radosti, primešano jim je bilo grenkih solza kesanja in sramovanja: sin je videl mater tako potrto in postarano, in mati se je spominjala, kaj se je vse dogodilo, in kako se predrugačilo vse, odkar je bil odšel Tine. Peljala je sina v hišo, nanosila na mizo jedi in pijače in sedla njemu nasproti. Molče sta se gledala nekaj časa. "Oh, kako hudo je pri nas!" je vzdihnila naposled mati. Sin je prikimal in omenil, kaj je videl v skednju, po dvorišču, po hlevih. Ne jed, ne pijača mu ni dišala; le na polje se mu je mudilo, kjer so orali za ozimino. Dobil je sredi njive v drevo vpreženih par konj, ki jih je pastir komaj krotil; a nikogar ni bilo, ki bi držal za drevo.

"Kje je hlapec?" je vprašal Tine.

"Žganje je šel pit," je ječal fant. "Rekel je, da pride kmalu, pa ga že dolgo ni."

"Primi za klešče in goni!" je ukazal Tine in sam prijel za drevo. Razoral je bil že en kraj, ko se prikaže od vasi sem Janez. Debelo je gledal in se čudil, kdo pač orje namesto njega. Roke je uprl v bok in čakal konec njive, da pribrazdijo konji. Med tem je spoznal Tineta; silil se je v smeh in prijemal za drevo. "Poberi se!" je zakričal Tine nad njim in zgrabil bičevnik za tanki konec. Janez je bil močan fant, a slaba vest mu je jemala pogum. Zarobantil je prav na debelo, da bi skril zadrego, in se obrnil proti domu. Tine je oral in se jezil na tihem; ko pa je dooral, je šel s konji za hlapcem. Naproti mu je pritekla sestra.

SLOVENSKA GOSTILNA
Frank Medved
CHISHOLM, MINN.
Phone 101.

PRIPOROČA SE CENJENIM ROJAKOM V OBILEN POSET.

NAJBOJŠA POSTREŽBA Z VSAKOVRSTNIMI PIJAČAMI.

ZNAK DOBRE OBLEKE
The Columbia Clothing Co
DVE VELIKI TRGOVINI
DULUTH SUPERIOR

Cena za vse enaka. — Obleka za može in fante; najboljše blago po primernih in poštenih cenah.

Prodajam
parobrodne in železniške listke
na vse kraje v staro domovino.
Prodajam łote pri velikanski JEKLARNI United States Steel korporacije v
Gary in New Duluth, Minn.
PRODAJAM
farme in neobdelano zemljišče v Taylor County
Wis., po jako ugodnih cenah. Neobdelano zemljišče od $12.00 naprej. — Zavarujem poslopja, pohištvo in blago proti požaru in škodi po viharju. Zastopam stare in poštene družbe, ki poravnajo škodo v najkrajšem času.
Max Volčanšek
Jones Street, nasproti pošte Eveleth, Minn.

First National Bank,
EVELETH, MINN.
Najstarejša narodna banka na Mesaba Range.
KAPITAL IN PREOSTANEK
$122.000.00
Pošiljamo denar v Avstrijo po najnižjih cenah.
Parobrodni listi za vse črte.
Placamo obresti po 3 od sto.

FANTASTIČEN VELIKANSKI PROJEKT.

Ako smemo verjeti nekemu učenjaku, ki se je veliko bavil z raziskovanjem morja, bi stalo manj kot dvesto milijonov dolarjev, da bi se izpremenila Sibirija v prijetno letovišče, da bi imeli na Škotskem večno poletje s takšno temperaturo, kakor je na Japonskem; da bi se klima mrzle atlatiške obali Amerika izpremenila tako, da bi bila slična oni južni Californije. Vse to bi se dało doseči s razmeroma majhnimi stroški. Dela bi bilo manj in potrebovalo bi se samo polovico časa, kakor se ga je rabilo pri gradnji Panamskega prekopa.

V dosego tega velikanskega uspeha ne bi bilo treba drugega, kakor zgraditi kakih 200 angleških milj dolg jez na sipinah, ki se nahajajo vzhodno od Nove Funlandske, v bližini Cape Race. S tem bi bilo mogoče preprečiti, da bi se izlival Labradorski tok, ki je tako mrzel, da more po preračunjenju napraviti vsako sekundo za 2,000,000 ton leda, v gorki tok, katerega toplota je enaka oni, katero bi povzročilo sežganje dveh milijonov ton premoga v eni minuti. Ta oba morska toka se srečata pri 650 milj dolgi sipini pri Novi Funlandski, in tam je voda globoka samo 250 čevljev. Tam se deli gorki tok ter se potem razliva preko milijonov kvadratnih milj Atlantskega oceana.

Ako bi se zgradil ta jez, bi se iz severnega ledenega morja prihajajoči ledeni morski tok obrnil proti vzhodu, in pri srečanju z gorkim tokom bi moral teči tako globoko, da bi se modra gorka voda toka razlila nad velikim ledenim tokom, ki prihaja iz severnega tečaja. V ne veliko znižanim obsegom bi tekel gorki tok naprej proti severu, pod njim, v globočini kakih 3000 čevljev pa bi nadaljeval Labrodorski mrzli tok svojo pot. Ob vročem pasu ekvatorja bi postalo hladnejše, in vroči tok bi rabil samo tri mesece, da bi raztopil ves led na severnem tečaju.

Tu se čuje vse precej fanastično, a vendar je vzbudila ta izjava med možmi praktičnega znanja največje zanimanje. Carill Livingston Riker, ki je pri drugih podjetjih sijajno pobil vse ugovore, je izdelal ta načrt do najmanjših malenkosti. Riker je bil tudi oni, ki je zgradil prve hladilnice, in ki je konstruiral stroje za led na parniku Celtic, ki je pripeljal prvo pošiljatev zaklanih amerikanskih ovac v Liverpol. Riker je tudi prvi, ki je iznašel stroje za izdelovanje ledu. Ko je nastopil v javnosti s temi svojimi iznajdbami, ki so sedaj povsod uveljavljene, se mu je smejal ves svet. Imenovali so ga sanjača. Od tedaj pa je dosegel toliko uspehov, izvršil je toliko del, da smemo gledati v njem sanjača, katerega sanje so se uresničile.

V svoji knjigi: "Moč gorkega toka in njegovo izrabljevanje", katero je pravkar izdal, govori Riker o problemu, kako bi se bilo poslužiti gorkega toka, da bi se odpravil mraz v ledenem morju. Natančno dokazuje, da bi jez nad sipinami Nove Funlandske moral preprečiti srečanje obeh velikih tokov Oceana, gorkega in mrzlega. Nadalje dokazuje, da je dovolj materijala za zgradbo jeza, kajti Labradorski tok prinaša seboj veliko peska, da bi tedaj jez postal s časom vedno trdnejši. Riker podaja slednjič še natančna števila in druge podatke o začudljivih posledicah, ki bi postale po njegovem prepričanju po gradbi oceanskega jeza. Morski toki regulirajo razširjenje tropične vročine. Ob ekvatorju razgreta voda nese svojo toploto proti tečajem in vpliva na klimo dežel, mimo katerih teče. Gorki tok je 40 milj širok in 1200 čevljev globok, ter ga je primerjati napravi kurjave z gorko vodo, ki oddaja svojo gorkoto atlantski obali Amerike in sosednjim krajem.

Labradorski tok, ki je širok 250 milj in 200 čevljev globok, prihaja iz severnega ledenega morja. Njegova temperatura je pod lediščem. Pri sipinah sreča gorki tok in mu vzame negotovo toploto. Negloboka mesta na sipinah, kjer se strneta te dve gorki in mrzli žili sveta, tvorijo poglavitni vzrok, da se učinki nevtralizirajo. Riker zatrjuje, da bi se po gradnji jeza srečala toka v velikih globočinah iztočno od sipin, in da bi tekel Labradorski mrzli tok vsled svoje teže pod morsko gladino. Gorkejši, lažji in ne toliko soli vsebujoči gorki tok pa bi tekel naprej, nad mrzlejšim, in da bi prinesel gorkoto in rodovitnost s snegom pokritim, z ledom obdanim poljem polarnega okražja. Celo v usodni borbi pri velikih sipinah Nove Funlandske z Labradorskim tokom gorki tok še ne izumre, ampak se vali naprej; britskim otokom in severni Evropi daje gorkoto, in če tega ne bi bilo, na Skandinaviji ne bi bilo mogoče živeti, in Anglija bi bila nerodovitna kot Labrador.

Riker zatrjuje, da po gradnji omenjenega jeza ne bi bilo nobenih ledenih gor več v kurzu parnikov, da ne bi bilo megle, pa tudi ne toliko viharjev. Vsa Vzhodna Amerika bi bila izpremenjena v paradiž, kjer ne bi poznali prevelike vročine in tudi ne prevelikega mraza. Tekom časa bi tudi izginil rt Hatteras.

BRZOJAVKE MED CESARJEM VILJEMOM IN CESARJEM NIKOLAJEM.

Nemškemu državnemu zboru se je predložila "Bela knjiga". Med priloženimi spisi se nahajajo tudi brzojavke, ki sta jih bila izmenjala med seboj cesar Viljem in ruski car. 28. julija je Viljem brzojavil carju, da imata tako on kakor car ter vsi suvereni skupen interes na tem, da tisti, ki nosijo moralično odgovornost za umor v Sarajevu, dobe zasluženo kazen. Na drugi strani pa ne prezira težavnega stališča, ki ga imata car in njegova vlada, nasproti ruskemu javnemu mnenju, zato bo ves svoj vpliv porabil v to, da nagne Avstro-Ogrsko k odkritemu zadovoljivemu sporazumu z Rusijo. — 29. julija je car brzojavil Viljemu: Iskreno Te prosim, da mi pomagaš. Sramotna vojna se je napovedala majhni deželi. Ogorčenje proti temu je v Rusiji silno in jaz je popolnoma delim. Vnaprej vidim, da se pritisku name ne bom mogel več ustavljati in bom prisiljen k odredbam, katerih posledica bo vojna. Da se prepreči nesreča evropske vojne. Te v imenu najinega starega prijateljstva prosim, da vse mogoče storiš, da zadržiš, da bi ne šel predaleč. — Viljem je na to še isti dan brzojavno odgovoril, da on nastopa Avstro-Ogrske proti Srbiji ne smatra za sramotno vojno, marveč je mnenja, da mora Avstro-Ogrska dobiti popolno jamstvo za to, da bo Srbija svoje dane obljube tudi izpolnila. Avstro-Ogrska vlada je izjavila, da ne stremi za nobenimi teritorijalnimi pridobitvami na škodo Srbije, torej je Rusiji povsem mogoče ostati v vlogi gledalca. Direkten sporazum med rusko vlado in Dunajem je mogoč in ga je želeti. Seveda bi pa ruske vojaške odredbe pospešile nesrečo, ki jo želita oba preprečiti; tudi bi bilo izpodkopano njegovo stališče kot posredovalca. — 30. julija je cesar Viljem brzojavil carju: Moj poslanik ima nalog Tvojo vlado opozoriti na nevarnost in grozne posledice mobilizacije. Avstro-Ogrska je mobilizirala samo proti Srbiji in samo delno. Ruska mobilizacija proti Avstro-Ogrski ogrožuje moje posredovanje. Vsa teža odločitve leži sedaj na Tvojih ramah, ki imajo nositi odgovornost za vojno in mir. — Car je odgovoril v brzojavki istega dne: Danes odpošljem Tatiševa (osebni, cesarju Viljemu dodeljeni vojaški zastopnik carjev) z instrukcijami. Sedanje vojaške odredbe so bile sklenjene pred petimi dnevi iz brammbnih ozirov predpripravam Avstro—Ogrske. Upam, da ne bodo vplivale na Tvoje stališče kot posredovalca. Potrebujemo Tvojega močnega pritiska na Avstro-Ogrsko, da se sporazume z nami.

KAKO PRIDOBIVAJO TEMPERENČNIKI PODPISE.

Poslanec Bartholdt iz Missouri je imel pred kratkim v zbornici v Washingtonu, D. C., znamenit govor, v katerem je strogo obsojal postopanje suhačev, ki se poslužujejo raznih metod, da bi prodrli s svojimi zahtevami, postavili vso deželo na suho, ter kratili ljudem osebno svobodo. Poslanec Bartholdt se je v svojem govoru posebno bavil s peticijo temperenčnikov, katero je predložil prejšnji poslanec L. C. Dyer iz St. Louis. Peticija zahteva narodno prohibicijo, ter jo je baje podpisalo 25,533 državljanov v St. Louis.

Ker pa Bartholdt ni verjel, da bi bili podpisi pristni, je zahteval upogled v to listino, da se uveri o resnici. Kljub večkratnemu urgiranju je ni dobil pred oči. Odnehal pa ni, dokler se ni mogel prepričati, da obstoji ta slavna peticija iz kosa papirja, na katerem je bilo zapisano: "25,533 državljanov iz St. Louisa je podpisalo peticijo za narodno prohibicijo." Tako se torej delajo take peticije!

Mr. Bartholdt je nadalje dokazal v svojem govoru, da pošiljajo temperenčniki okoli svoje agente, katere plačujejo za nabiranje podpisov, in tudi za podpise, seveda. Tem agentom je seveda največ ležeče na tem, da zberejo kolikor mogoče popisov skupaj. Če jih ni mogoče dobiti poštenim potom, si že vedo kako pomagati. Zapisati kako ime gotovo ni težko.

Sicer pa temperenčniki ne dobivajo mnogo tal. Goljufati, to znajo, in se potem ustiti, koliko somišljenikov imajo, toda kako je v resnici! V Missouri so se progresivci že izjavili proti prohibiciji, in enaka poročila prihajajo tudi od drugod Doli s splošno prohibicijo, doli s temi hinavci, ki hočejo predpisovati drugim, kaj naj jedo in pijejo!

IZ STARE DOMOVINE.

Ljubljanska kreditna banka. Za podporo družinam vpoklicanih rezervistov in črnovojnikov je darovala ljubljanska kreditna banka znesek 1000 K.

Za živila je slabo preskrbljeno. V nekaterih krajih že od srede 29. julija ni več ne moke ne sladkorja. Posebno se to občuti v krajih, ki so daleč od železnice. Tako nam poroča naročnik iz Idrije, da tam menda sploh ne bo več moke dobiti. Tamkajšni veletrgovec Lapajne je moral takoj pač kakor vsi drugi svoje avtomobile na razpolago dati in ker bodo tudi logaškim voznikom vzeli konje ali pa vsaj hlapce, se sploh ne ve, kako bo prišel živež za 6000 ljudi v Idrijo.

Strela. 26. julija je v Radovljici in okolici razsajala huda nevihta. Strela je udarila v gospodarsko poslopje vdove Franca Kocijančiča v Čirnivcu pri Brezjah. Poslopje je zgorelo, kakor tudi vse seno. Vdova ima veliko škodo.

Uboj. 27. julija zvečer je bilo v gostilnici Jožefa Steržaja na Rakeku več gostov. Med temi so bili tudi 36letni dninar Janez Prelc iz Šmartna pri Litiji in 64letni Andrej Petrovčič iz Rakeka, ki sta se pogovarjala o sedanjem političnem razmerju. Pri tem je Prelc izgovoril par nedostojnih besed. Navzoči gostje so se vrgli nanj ter ga pretepli. Kmalu nato so vsi gostje, razun Petrovčiča odšli iz gostilne. Prelc je ostal pri vratih. Ko je pa tudi Petrovčič hotel oditi iz gostilne, ga je Prelc napadel ter mu porinil nož v srce. Petrovčič se je nezavesten zgrudil ter kmalu nato izdihnil. Zločinca so oddali sodišču v Cerknici.

Svinje so ga raztrgale. V soboto, dne 25. julija je šel Jakob Ulčnik krog 60 let stari posestnik v Trebčah pri Št. Petru p. Sv. Gorami v svinjak, da odkida izpod svinj gnoj. Čez dobre pol ure so ga našli domači v svinjaku mrtvega in strahovito razmesarjenega. Obraz mu je bil popolnoma razgrizen, drob razmetan krog nje ga in manjkalo mu je ene roke. Nesrečneža so za god raztrgale svinje. Prepeljali so ga v mrtvašnico v Št. Petru.

Iz zrakoplova metal oklice. Dne 29. julija se je v Celovcu dvignil zrakoplov pod vodstvom generala Janczeka in je na poletu zmetal mnogo tisoč oklicev patriotične vsebine, ki so povsod vzbudili mnogo navdušenja.

Aretacije v Trstu. Ker je proslavljal Srbijo, so v Trstu aretirali 22letnega železniškega uslužbenca Pavla Kozmana. Množica ga je hotela linčati, vsled česar so ga morali vojaki vzeti v varstvo. Iz istega vzroka so pri prihodu parnika "Loer m" aretirali neko damo in njenega moža ter jih izročili vojnemu sodišču.

Izmišljotine v Trstu. "Edinost" poroča, da v Trstu gotovi ljudje, hoteč očrniti Slovence, raznašajo naravnost strahovite izmišljotine. Tako trosijo govorico, da so bili aretirani dr. Gregorin, dr. Slavik, dr. Wilfan, dr. Mandić in drugi, dr. Rybar, da je pobegnil, v "Narodnem domu" da so našli bombe in ga zaprli itd., itd. Seveda je to od konca do kraja vse izmišljeno.

Burne demonstracije zaradi podraženja živil. Iz Pulja poročajo: Navzlic temu, da je zagrozil vodja komunalnega odseka, namestniški svetnik baron Gorizutti z energičnimi odredbami proti nopravičenemu zdraževanju živil, je pekovski mojster Dekleva zelo zvišal cene kruhu. To je tako razburilo prebivalstvo, da je napadlo njegovo trgovino ter zmetalo ves kruh na cesto. Še le policija je mogla po dolgem trudu odgnati razjarjeno množico. Tudi obe filialki tega peka so demolirali. Množica je napadlo tudi prodajalnico trgovca z živili Simona Ricco ter vse demolirala.

Nezgodi. Ko je v Ljubljani skladiščni delavec Ivan Novak dne 29. julija pripravljal na južnem kolodvoru voz za vojake mu je pri tem padla klop na desni kazalec ter mu ga tako namečkala, da je moral iskati zdravniške pomoči. — Žabkarjev dninar Janez Cedilnik je na državnem kolodvoru v Ljubljani nakladal železno konstrukcijo, pri čemur mu je spodrsnilo dvigalo ter ga je knstrukcija tako poškodovala na desni rami, da je moral za nekaj časa zapustiti delo in poklicati zdravnika.

Poslanec E. Gangl ponesrečil. Deželni poslanec Engelbert Gangl se je eden izmed prvih odzval svoji vojaški dolžnosti. Poslan je bil k Sv. Luciji. Pri patruliranju je s tovariši padel v globok jarek in si pri tem zlomil roko. Prepeljali so ga v Ljubljano. Njegovim tovarišem se ni ničesar zgodilo.

Umrla je gospa Matilda Križajeva, mati opernega pevca Josipa Križaja. Naj počiva v miru!

V Škofji Loki so se v ponedeljek dne 27. julija fantje iz Seliške doline stepli, da so ranjence devali v sv. olje, zmagovalce pa so odpeljali v zapor.

Iz Poljanske doline. 29. julija dopoldne je bilo kaj živahno v dolini, ko so odhajali rezervisti in črnovojniki pod zastave. Najživahnejše je bilo v Poljanah, kjer je bilo nekako celotno zbirališče iz cele doline in kjer je bilo zadnje slovo. Resni, zavedajoč se položaja in odločni vstrajati na braniku v slavo in čast domovine so se odpeljali možje in fantje. Ni jih delalo malodušne ne jok otrok, ne solze žen, mater in drugih. Kratek zadnji pozdrav: Z Bogom in srečni! In odšli so. Tudi mi, ki smo ostali, želimo vsem, da se kmalu vrnejo kot zmagovalci, a zdravi in čvrsti. O mobilizaciji smo tu v dolini zvedeli v nedeljo 26. julija dopoldne od 8—9 ure. Večina, kar jih ni v Ameriki so odšli v najlepšem redu brez vsake najmanjše nerednosti, nekateri, ki služijo pri drugih korih, pa v torek. Ti zadnji seveda so bili poklicani s posebnimi pozivnicami.

Aretiran je bil na Gorenjskem jurist g. Mihael Čop, ki se je svoj čas kot prostovoljec v črnogorski armadi udeležil vojske proti Turčiji.

Zet in tast. Posestnik Janez Nagode v neki vasi pri Logatcu je svojega 71 let starega tasta Ant. Fortuno vrgel ob tla, ga za ušesa vlekel k vratom in mu glavo butal ob prag tako, da je starec ves pobit. Pokleknil mu je tudi na prsa in mu jih polomil z več reber vred. Stari mož najbrže ne bo okreval.

JAPONSKI VLADAR.

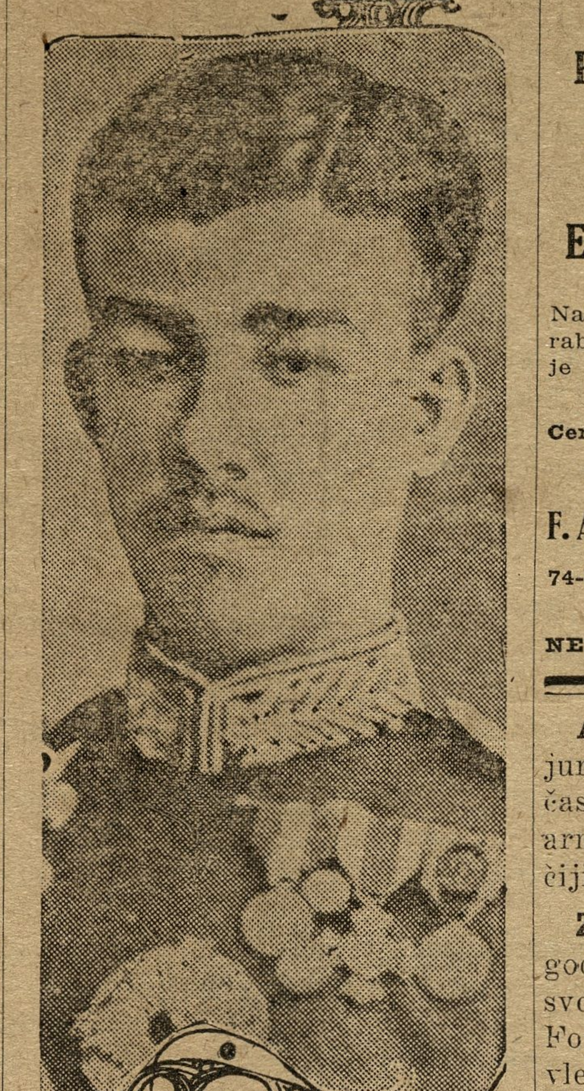

ki je sklical posebno sejo ljudskih zastopnikov na zasedanje dne 9. septembra. Večina ne bode ugovarjala vojnim zahtevam.

nesljivo domače sredstvo

Richter-jev ANCHOR PAIN-EXPELLER.

Navodilo za vporabo je na listu, ki je ovit okoli steklenice.

Cena 25c in 50c v lekarnah.

F. Ad. Richter & Co.

74-80 Washington Street

NEW YORK, N. Y.

DRAŽBA NELSONOVIH PISEM.

Pisma angleškega mornariškega junaka admirala lorda Horacia Nelsona in njegove soproge so bila pred par dnevi prodana v Christiejevi akcijski dvorani v Londonu na javni dražbi. Pisma so se prodala za 2200 funtov šterlingov, to je za 50.000 kron. Kupil jih je znani antikvar Queritsch, ki je tudi pred kratkim plačal rekordno ceno 60.000 K za staro knjigo o "Kralju Learju in njegovih nehvaležnih hčerah", iz katere je vzel Shakespeare idejo za svojega "Kralja Learja." Akcije se oficijalni zastopnik britskega muzeja ni mogel uspešno udeležiti, ker znaša državna subvencija britskega muzeja le 600 tisoč kron na leto in ne more torej plačati tako horendnih cen za en manuskript.

ČEVLJARJI POZOR!

Tem potom naznanjam, da sem se namenil opustiti čevljarsko obrt. Tu je jako lepa prilika za dobrega čevljarja. Urejeno imam vse po najnovejši modi. Prodam vse po zelo nizki ceni. Vzrok: slabo zdravje. Za podrobnosti vprašajte na naslov:

John Grahek, Box 189, Ely, Minn.

RAZPRODAJA KNJIG.

Narodna biblioteka, nepopolna, 6 snopičev, ... — .60c
Narodna biblioteka, nepopolna, 14 snopičev, ... — $1.5.
Vjetnik na Galeji 20c
Kako postanemo stari .... 35„
Poduk novopriseljencem z zemljevidom Združ. držav ... 35„
Nihilist .... 25„
Roman Johana .... 20„
Slov. angl. slovnica .... 1. —
Pravila dostojnosti ...... —. 25c
Pripovedke za mladino ... —. 25„
Solnce in dež .... —. 25„
Življenje prestolonaslednika Rudolfa $1.00
Ženinom in nevestam. Spisal škof Ant. Bonav. Jeglič. . . $—.25c
Razne nabožne slike po 25c komad

Te knjige so iz stare zaloge in ene so nekoliko umazane, ker so bile v izložbenem oknu, zato so cene tako nizke. Poštnina je všteta. Naročila je nasloviti na:

Narodni Vestnik,
405 W. Michigan Str.,
Duluth, Minn.

Naznanjam

Slovencem in bratom Hrvatom, da sem zopet otvoril

SALOON

—: na :—

VIRGINIA, MINN.
207 Chestnut Street.

Na razpolago vsakovrstne pijače in smodke. — Jamčim dobro postrežbo ter se priporočam za obilen poset.

MATT. PRIJANOVICH.

NAŠI ZASTOPNIKI.

..Vsak tajnik postaje Slov. kat. podp. društva sv. Barbare je pooblaščen pobirati naročnino za "Narodni Vestnik" ter nas zastopati za vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela.

MINNESOTA:

Jakob Delak, Biwabik, Minn.
Math. Kapsh, L. Perushek, Ely, Minn
John Pogačnik, Eveleth, Minn.
Max Volcanshek, Eveleth, Minn.
Jakob Muhvich, Gilbert, Minn.
John Jerina, New Duluth, Minn.
Ant. Mahne, Frank Kochevar, Chisholm, Minn.
Frank Horvatich, Virginia, Minn.
John Dragovan, Soudan, Minn.
Ignac Heglar, Buhl.
Vincenc Mikulich, Aurora.
Martin Grahek, Section 30.
Marko Majerle, Hibbing in Kitzville.
Frank Oven, Rauch in Silverdale.

MICHIGAN:

John Plautz, Calumet.
Joseph Butala, Ahmeek.
Mike Muhvich, Baltic.

WISCONSIN:

Frank Zajc, Oliver, Wis.
Frank Klanchar, Willard, Wis.
John Wodovnik, Milwaukee, Wis.
John Stampfel, Grafton, Wis.
Frank Skok, West Allis, Wis.
Frank Meh, 243—1st Ave., Milwaukee.
Alojz Golob, 304 Franklin St., Port Washington.

ILLINOIS:

Josip Novak, 206—3rd St., La Salle.
Simon Jesenšek, La Salle, Ill.
Joseph Blish, Chicago, Ill.
Joseph Omerza, De Pue, Ill.
John Kulavic, Springfield, Ill.
Frank Mally, Joliet, Ill.
Frank Goličnik, Panama, Ill.
Frank Brence, Waukegan, Ill.
Tony Prosen, Granville.
Dominik Jerše, Virden.
Frank Kreffel, Nokomis.

INDIANA:

N. M. Vuksinich, Gary, Ind.
Anton Tratnik, Clinton, Ind.
Frank Baudek, 2605 W. Michigan St., Indianapolis.
Frank Krebs, Universal.
Louis Rudman, 737 N. Holmes Str., Indianapolis.

PENNSYLVANIA:

Ivan Pajk, Conemaugh ....
John Šetina, 1111 Woodway, Braddock.
Matt. Kamin, Forest City, Pa.
Ign. Magister, Pittsburg, Pa.
Alojz Tollar, Imperial, Pa.
John Kern, Cannonsburg, Pa.
John A. Germ, Braddock, Pa.
Anton Klančar, Arona, Pa.
Martin Klinar, Johnstown, Pa.
Frank Remic, Lusk.
John Lamuth, Marianaa.
Frank Miklaucich, McDonald.
Martin Koroshec, Ralphton.
Anton Demshar, Broughton.
John Mlakar, Claridge, Pa.
Frank Sedminak, Yukon.
Stefan Guna, Herminie.
Vid Vodišek, Moon Run.
A. Lavrich, Adamsburgh.
Tomaž Previch, Universall in okolica.
Josip Čebular, Vandling
Math. Petrich, Noblestown in Cliff Mine.
John Tegel, 1129 Emerson Ave., Farrel.

OHIO:

Karol Bauzon, Frank Lunka, Cleveland, Ohio.
Ignac Prelogar, Collinwood, O.
Alois Ballant, 112 Sterling Ave., Barberton, Ohio.
Anton Kikel, Youngston, Ohio.
Frank Guna, Bradley, Ohio.
Anton Brelich, East Palestine.
Frank Petrich, 1701 E. 29th St., Lorain.
G. Bersnak, So. Akron.

COLORADO:

Luka Bergant, Segundo.
John Janežič, Leadville, Colo.
Frank Škrabec, Denver, Colo.
Frank Blatnik, Walsenburg.
Anton Udovich, Ludlow.
Frank Repovš, Somerset.

KANSAS:

Ferdinand Toman, Stone City.
John Homec, Yale, Kans.
Anton Zajc, Girard, Kans.
Mihael Breznik, Frontenac, Kans.
Anton Žagar, Kansas City, Kans.
Simon Repovš, Columbus, Kans.
Jacob Cukljati, Pittsburg.
Math. Šetina, Franklin.
Ignac Gabrščck, Mulberry.
Mike Krulc, Breezy Hill.

WYOMING:

F. S. Tauchar, Rock Spring, Wyo.
John Globochnik, Diamondville, Wyo.
Frank Koblar, Cumberland.
John Slamnik, Superior in So. Superior

MONTANA.

Kajetan Erznožnik, Red Lodge, Mont.
Peter M. Barich, 234 E. Park Str., Butte.
Martin Šetinc, Bear Creek.
Frank Suhadolnik, East Helena.
Leo Sheringer, Roundup.
John Kermel, Klein.

NEW YORK.

Frank Malavašič, 36 Diamond St., Little Falls.
Joseph Schneller, 638 Bushwick Avenue, Brooklyn.

OKLAHOMA.

Josef Strukel, Bryant, Okla.
Frank Skvarš, Adamson, Okla.

UTAH.

John Sterlekar, Sunny Side, Utah.
Joseph Vogrinec, Sunny Side, Utah.
Venceslav Branisel, Murray, Utah.

DRUGI KRAJI.

John Ruzich, Wardner, Idaho.
Josef Kersten, Oregon City, Ore.
Frank Teropčič, Fort Smith in Jenny Lind Ark.
Anton Taškar, Black Diamond, Wash.

OPOMINJAM

vse one, ki mi kaj dolgujejo tukaj in izven Chisholm-a, da naj mi poravnajo svoj dolg v kratkem. Ako tega ne storijo, sem primoran sodnijsko postopati napram njim. Na besedo "nemorem" se nebom več oziral.

Math Rihter, P. O. Box 308, Chisholm, Hays Add. No. 117 Ist Willov str. (9—10z)

F. Dale Červen

zobozdravnik

MILLER ANNEX
Ely, Min

Ljudje, ki poznajo do tobak, kadijo

HAVANA CIGAR

Posku ite cigaro

S. N. P. J.

ki je naj olj̆ša cigara Range.

VAROS in IBY so dobre cigare.

LOUIS TILLMAN
AURORA

DRUŠTVENI OGLASI

SLOVENSKO MLADENIŠKO DRUŠTVO "SLOVENEC"

ŠT. 114, J. S. K. J., NA ELY,

Društvo zboruje vsako tretjo nedeljo v mesecu ob pol 2. uri popoldne v Gleasonovi dvorani.

Pristopnina znaša $4.00.

DRUŠTVENI ODBOR:

MARCO BLUTH, Jr., predsednik; **JOHN B. SMREKAR**, tajnik; **JOSEPH S. KOCHEVAR**, blagajnik; **JACOG PRESIREN**, zastopnik.

Ker je društvo vstanovljeno le za mladeniče, zato se vabi oni mladeniči, ki še niso pri društvu, da vstopijo v naše društvo, se poleg tega, da bodo zavarovani za čaj bolezni in smrti, tudi ... zijo v marsičem, kajti naše ... luje nato, da se člani ... tudi izobražujejo.

Društvo sv. Petra ... leth, Minn. — To društvo ... Slovensko-Hrvatsko Zvezo v ... Mich. — Redne seje društva ... vsako četrto nedeljo v mesecu ... Hall, ob 2. uri popoldne. ... za pristop vse Slovence in ... Slovensko - Hrvatska Zveza ... vsakega člana za svoto $1000 ... nine, ter plačuje: za izgubo ... za pestjo $300.00, za izgubo ... pod členkom $300.00, za ... za izgubo polovico stopala ... 150.00, za izgubo treh prstov ... jega členka na eni roki $150 ... gubo palca $100.00; za vsaki ... gubljeni prst $50.00; za ... do stopala na nogi $20.00 ... nica, ki se mora podvreči ... kilo dobi $50.00 podpore ... škodbe udov, dobi v slučaju ... vsaki nekoliko podpore. ... dajo k društvu, dobe pri ... podpore; slednje predloži ... zdravniško spričevalo; za izgubo ... rok $800.00; za izgubo obeh ... za izgubo obeh očes $800.00 — ... vo pristopivši člani ne dobe ... tri mesece v slučaju notranje ... nič podpore, a če se ponesreči ... katerikoli način pri delu, dobe ... poro od prvega dne ponesrečbe ... štvo plačuje $20.00 bolniške ... na mesec; po preteku šest ... prevzame Zveza bolnega ... čilo podpore za dobo enega ... na mesec. Podpora se izplačuje ... četrto nedeljo v mesecu v ... Rojaki! Pristopajte pridno ... društvu, k Slovensko-Hrvatski ... kajti sigurni ste, da vam ... kakor tudi Zveza, natanko ... podporo ob času bolezni, ... smrti pa smrtnino vašim ... Ako se hoče kedo kaj natančno ... svetovati, obrne naj se do ... ki so: John Agnich, predsednik; ... Omrsu, st., podpredsednik; ... nich, I. tajnik; John Fugina, II. ... Frank Bozich, blagajnik. ... iskovalci: za mesto: John ... Adams Location Frank ... Spruce Location: John Lukan ... yal Location: Frank Jarc.

Društvo sv. Frančiška ... Borštnarjev (Catholic Order of ... sters) v Ely Minn.—Vsakater ... razmere dopuščajo, da ... slovenskih Jednot vzdrževati ... Jednoto, bi moral postati ... društva, kjer bi se marsikaj ... naučil. — Borštnarska društva ... lep obrednik, po katerem ... seje in iz katerega se lahko ... uči lepe dostojnosti pri ... jah. — Društvo sv. Frančiška ... je popolnoma v slovenskem ... ko, da je vsakemu zaavruje ... Pri nas se lahko zavaruje ... podporo po $20.00 na mesec ... smrtnino $500.00, $1000.00 ... — Seje se vrše vsako četrto ... mesecu v Gleason dvorani ... zvečer. — Za nadaljna pojasnila ... obrniti na: Chas. Merhar, C. ... Somrak, V. C. R., John Mat... S., Jacob Butala, F. S., Frank ... T. K., Joseph Kovach, S. C.

Društvo sv. Cirila in Metoda ... št. 1, J. S. K. J., na Ely, Minn. ... starejše slovensko podporno ... Jugoslovanske Katoliške ... Ely, Minn. — Redne seje ... vršijo vsako nedeljo po 20. ... Jos. Skala-tovi dvorani, ob ... poldne. — Društvo vljudno ... pristop vse Slovane. Zavaruje ... hko za smrtnino od $500.00 do ... za bolniško podporo do $ ... gubo roke ali noge $400.00 ... obeh rok ali nog, ali ene roke ... noge $800.00, za izgubo ... $200.00 in obeh očes pa $ ... tako se plača popolna ... za popolno onemoglost ... šnekoli ponesrečbe. — ... ma moške in ženske ... smrtnine. — Rojaki, ... si ne morete misliti, ... čalo toliko podpor, ... no z J. S. K. Jednoto, ... polnoma varnem sistemu ... za vaše podpore lahko ... nesete. — Za nadaljna ... obrniti na sledeče odbornike ... Frank Gasperlin, predsednik ... M. Delach, Box 617, tajnik ... Banovetz, st., Box 1033 ... zastopnik.